

**КОМИСИЯ ЗА ПУБЛИЧЕН НАДЗОР НАД РЕГИСТРИРАНИТЕ
ОДИТОРИ**

ОТЧЕТ ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2019 ГОД.

София, юли 2020 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ	3
УВОД	4
I. МИСИЯ, ВИЗИЯ И СТРАТЕГИЯ НА КПНРО – ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ ЗА 2019 Г.	4
II. ИНСТИТУЦИОНАЛНО РАЗВИТИЕ И АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ	6
2.1. Нормативна уредба	6
2.2. Организационна структура	7
2.3. Човешки ресурси	7
2.4. Техническо и програмно осигуряване	8
2.5. Финансово осигуряване	9
III. ПАЗАР НА ОДИТОРСКИ УСЛУГИ	10
3.1. Регистрирани одитори и разпределение на пазара	10
3.2. Ангажименти за задължителен финансов одит	13
3.3. Одити във финансовия сектор	16
3.4. Одиторски мнения	18
3.5. Одитни комитети	19
IV. НАДЗОРНА ДЕЙНОСТ	22
4.1. Надзор върху дейността на Института на дипломираните експерт-счетоводители по отношение на делегираните дейности	22
4.1.1. Придобиване на правоспособност и вписване на регистрираните одитори в регистъра по чл. 20 от ЗНФО	22
4.1.2. Продължаващо професионално развитие на регистрираните одитори	23
4.1.3. Резултати от дейността на ИДЕС по контрола на качеството на одиторските услуги	23
4.2. Годишна програма на КПНРО за контрол по гарантиране качеството на дейността на регистрираните одитори	25
4.3. Тематични инспекции	28
4.4. Разследвания по повод получени сигнали и предложения от заинтересовани лица	29
4.5. Административнонаказателна дейност	29
V. ПУБЛИЧНОСТ И ПРОЗРАЧНОСТ НА ДЕЙНОСТТА	30
VI. МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО	31
6.1. Сътрудничество в рамките на КЕОНО	31
6.2. Сътрудничество в рамките на МФНОР	32
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	33
ПРИЛОЖЕНИЕ № 1: МИСИЯ, ВИЗИЯ И СТРАТЕГИЯ НА КОМИСИЯТА ЗА ПУБЛИЧЕН НАДЗОР НАД РЕГИСТРИРАНИТЕ ОДИТОРИ ЗА ПЕРИОДА 2018-2020 Г.	34

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

Регламент (ЕС) № 537/2014	Регламент (ЕС) № 537/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 година относно специфични изисквания по отношение на задължителния одит на предприятия от обществен интерес и за отмяна на Решение 2005/909/ЕО на Комисията
Директива 2006/43/ЕО	Директива на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2006 г. относно задължителния одит на годишните счетоводни отчети и консолидираните счетоводни отчети
Директива 2014/56/ЕС	Директива 2014/56/ЕС за изменение на Директива 2006/43/ЕО относно задължителния одит на годишните счетоводни отчети и консолидираните счетоводни отчети.
ГФО	Годишен финансов отчет
ЕК	Европейска комисия
ЕКПС	Етичен кодекс на професионалните счетоводители, издаден от Международната федерация на счетоводителите чрез Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители
ЕС	Европейски съюз
ЗДБРБ	Закон за държавния бюджет на Република България
ЗНФО	Закон за независимия финансов одит
ИДЕС	Институт на дипломираните експерт-счетоводители
КЕОНО	Комитет на европейските органи за надзор на одита
КПНРО	Комисия за публичен надзор над регистрираните одитори
МОС	Международни одиторски стандарти
МСС	Международни счетоводни стандарти
МФНОР	Международен форум на независимите одитни регулатори
НСС	Национални счетоводни стандарти
СККОУ	Съвет за контрол на качеството на одиторските услуги при ИДЕС
СМЕСС	Съвет за международни етични стандарти за счетоводителите (IESBA)
СМСОИУ	Съвет за международни стандарти за одит и изразяване на увереност (IAASB)
ЛНОУ	Лица, натоварени с общото управление

УВОД

Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори (КПНРО) е независим орган за регулиране и надзор върху професионалната дейност на регистрираните одитори и дейността на Института на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС) по отношение на делегираните му функции, както и за наблюдение на пазара на одиторски услуги и на дейността на одитните комитети в предприятията от обществен интерес.

Комисията е юридическо лице на бюджетна издръжка и е създадена през 2008 г. при транспониране в българското законодателство на Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и Съвета за задължителния одит на годишните счетоводни отчети и консолидираните счетоводни отчети. Комисията се избира от Народното събрание и отчита дейността си пред него. В края на 2016 г. беше приет нов Закон за независимия финансов одит (ЗНФО), с който се транспонират в българското законодателство изискванията на изменителната Директива 2014/56/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г., както и се приемат мерки по прилагането на Регламент (ЕС) № 537/2014 на Европейския Парламент и на Съвета от 16 април 2014 година относно специфични изисквания по отношение на задължителния одит в предприятия от обществен интерес.

Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори е надзорен орган, който осъществява дейността си при спазване принципите за законност, публичност и прозрачност. Организационната структура и функциите на комисията са регламентирани както със ЗНФО, така и с обнародвания в Държавен вестник Правилник за дейността на КПНРО.

Комисията е член на Комитета на европейските органи за надзор на одита (КЕОНО) и на Международния форум на независимите одитни регулатори (МФНОР), като осъществява сътрудничество и с компетентните органи на държавите-членки на Европейския съюз и на трети държави, отговарящи за независимия финансов одит.

При изпълнение на своите законови задължения и отговорности комисията взаимодейства с други надзорни органи, преди всичко с управление „Банков надзор“ на Българската народна банка и Комисията за финансов надзор.

През м. юли 2018 г. с решение на Народното събрание на Република България беше избран нов състав на КПНРО. За мандат от 4 години са избрани Огнян Симеонов – председател, и членовете Ваня Донева (предложена от председателя на Комисията за финансов надзор), Ирена Михайлова (предложена от управителя на Българската народна банка), Радослав Йорданов (предложен от Управителния съвет на Института на дипломираните експерт-счетоводители) и Стефан Белчев (предложен от министъра на финансите).

I. МИСИЯ, ВИЗИЯ И СТРАТЕГИЯ НА КПНРО – ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ ЗА 2019 Г.

В съответствие с мисията, визията и стратегията на КПНРО за периода 2018-2020 г. (Приложение № 1) един от основните акценти в дейността на комисията през 2019 г. беше подготовката на предложения за изменение и допълнение на Закона за независимия финансов одит. Мотивите за промените преди всичко бяха свързани с прякото реализиране на отговорността на надзорния орган по отношение регистъра на регистрираните одитори, облекчаване на процедурите за търсене на административно-наказателна отговорност и продължаване на процесите за хармонизиране на българското законодателство с европейското, както и с разрешаването на други въпроси, които са били идентифицирани през тригодишния период от прилагането на закона.

В изпълнение на стратегическата задача за разширяване прилагането на рисково-базирания подход в надзорната дейност на комисията, през отчетната година беше създадена изцяло нова информационна система за анализ и оценка на риска. Системата дава значително по-добри възможности за събиране и обработка на информация за професионалната дейност на регистрираните одитори, както и за наблюдение на пазара на одиторски услуги и на дейността на одитните комитети в предприятията от обществен интерес.

През 2019 г. беше внедрен международно признат специализиран софтуерен продукт, който осигурява цялостно интегрирано решение за управление на дейностите по изпълнение на инспекции и разследвания, както и за обработка и анализ на данни във връзка с техните резултати. С въвеждането на новия софтуер основно се промени методологията за извършване на надзорната дейност в съответствие със съвременните изисквания и правила на европейското и националното законодателство и добрите международни практики.

В изпълнение на стратегическата задача за фокусирането на надзорната дейност върху одитите в значими, високорискови и структуроопределящи сектори на икономиката, през 2019 г. се доразви практиката за планиране и изпълнение на тематични инспекции за контрол върху качеството на одиторските услуги, преди всичко във финансовия сектор.

Продължи изпълнението на стратегическите задачи по отношение на дейностите, свързани с надзора върху делегираните дейности на професионалната организация на регистрираните одитори. През отчетната година бяха изготвени и приети нови правила за организиране и провеждане на изпитите за придобиване правоспособност на регистриран одитор и беше извършена цялостна проверка за изпълнението от страна на ИДЕС на функцията по контрол на качеството на одиторите, които не одитират отчети на предприятия от обществен интерес.

Във връзка с изпълнение на целите, произтичащи от функциите на комисията, свързани с наблюдение на пазара на одиторски услуги, както и с наблюдение и оценка на дейността на одитните комитети на предприятията от обществен интерес, през отчетната година се направи значително по-цялостен преглед на някои основни характеристики на пазара, дейността на регистрираните одитори на предприятия от обществен интерес и на одитните комитети.

В съответствие със стратегическите задачи на комисията за непрекъснато повишаване на професионалната компетентност на нейните служители, през годината бяха реализирани редица обучения, в резултат на което се осигури неколккратно повишение на часовете за обучение на едно лице, вкл. обучения за усвояване на нововъведените информационни системи, по счетоводство и одит, чуждоезикови обучения, обучения на Института по публична администрация и др..

Може да бъде отчетено и подобряване на взаимодействието и сътрудничеството с професионалната организация на регистрираните одитори – през годината бяха приети множество съвместни насоки, указания, правила и други методически материали за подпомагане на одиторската професия.

През 2019 г. продължи активното взаимодействие и сътрудничество на комисията с Комитета на европейските органи за надзор над одита, членовете на Международния форум на независимите одитни регулатори, както и със съответните компетентни органи от държавите-членки на Европейския съюз.

II. ИНСТИТУЦИОНАЛНО РАЗВИТИЕ И АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ

2.1. Нормативна уредба

През 2019 г. основните усилия на комисията бяха насочени към подготовката на предложения за изменение и допълнение на Закона за независимия финансов. Във връзка с това се проведеха множество срещи и дискусии с представители на професионалната организация, държавни органи, работодателски организации и други заинтересовани лица.

Подготвиха се редица предложения във връзка с по-нататъшното хармонизиране на ЗНФО с европейското законодателство:

- въвеждане на изискване за уведомяване на компетентните органи на съответните държави по произход за всеки вписан в регистъра по чл. 20 от ЗНФО регистриран одитор;
- създаване на изрична норма относно изискването за поддържане на професионален скептицизъм от регистрираните одитори по време на целия процес на одита;
- регламентиране на задължение при изпълнение на ангажменти за задължителен финансов одит в предприятие от обществен интерес, одиторските дружества да извършват специална проверка относно правоспособността на отговорните за одита одитори;
- въвеждане на изискване за гаранции, че не само органите за управление и контрол в одитираните предприятия, но и свързаните с тях лица, няма да могат да се намесват и да влияят по никакъв начин върху работата на регистрираните одитори;
- включване на изискване за допълнителни гаранции за адекватност на прилаганите от регистрираните одитори политики и процедури и изискване за ежегоден преглед и оценка на системата за вътрешен контрол на качеството;
- въвеждането на изискване, когато за целите на инспекции или разследвания от КПНРО се ползват външни експерти, да не е налице конфликт на интереси спрямо проверяваните регистрирани одитори, както и експертите да не участват във вземането на решения от инспекционните/разследващите екипи и от комисията;
- допълнително детайлизиране на нормативните изисквания при изпълнението на проверки и разследвания по жалби и сигнали;
- регламентиране на процедура за отнемане на делегирана от КПНРО на професионалната организация дейност по контрол за гарантиране на качеството на професионалната дейност на регистрираните одитори, неодитиращи финансови отчети на предприятия от обществен интерес.

С предложенията за разделяне на функциите по организиране и поддържане на регистрите на дипломираните експерт-счетоводители и на регистрираните одитори се въвежда преобладаващата европейска практика поддържането на регистъра на регистрираните одитори да се осъществява пряко от надзорния орган.

Предложи се въвеждането на промяна в сроковете за ротация на одиторите при задължителен финансов одит на годишни финансови отчети на предприятията от обществен интерес в съответствие с промените в Етичния кодекс на професионалните счетоводители, издаден от Международната федерация на счетоводителите чрез Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (в сила от месец юни 2019 г.).

Бяха предложени допълнения към изискванията за състава и дейността на одитните комитети на предприятията от обществен интерес. Предвиди се регламентиране на допълнителни механизми във връзка с функциите на надзорния орган относно дейността на одитните комитети – създаване и поддържане на регистър на одитните комитети, както и обвързване на функциите на председателите им със съответните отговорности.

С цел облекчаване на процедурата по налагане от професионалната организация на дисциплинарни наказания, свързани с временното лишаване от право да се упражнява

одиторската професия, се предвиди изключване на комисията от процеса по тяхното обжалване и съответно обжалването им по реда на Административнопроцесуалния кодекс директно пред съда.

Предложиха се изменения и допълнения в административнонаказателните разпоредби на закона, като с цел облекчаване на производствата се въведе институтът на споразумението за прекратяване на административнонаказателното производство. В съответствие с изискванията на Директива 2006/43/ЕО се предложи възможност за сключване на такова споразумение еднократно, при установено за първи път административно нарушение.

През 2019 г. продължи актуализирането, допълването и усъвършенстването на вътрешната нормативна база на комисията.

Перспектива:

През 2020 г. се очаква да бъде приет Закон за изменение и допълнение на Закона за независимия финансов одит, с което ще бъдат реализирани необходимите условия от законодателно естество за по-пълно и ефективно осъществяване надзорните функции на комисията, както и за хармонизиране на националното с европейското законодателство.

Във връзка с това, за комисията ще произтече необходимостта да предприеме действия за актуализация на подзаконовата нормативна уредба в областта на независимия финансов одит. Следва да бъде извършен и цялостен преглед на вътрешната нормативна база на комисията.

2.2. Организационна структура

Комисията разглежда и решава въпросите от своята компетентност на заседания, като се събира най-малко два пъти в месеца по предварително оповестен дневен ред. През 2019 година са проведени 38 заседания, на които са разгледани 155 въпроса и са приети 163 решения – от тях 109 са свързани с надзора над дейността на регистрираните одитори и ИДЕС, 18 разглеждат приемането на вътрешно-нормативни документи и 36 други.

Общата численост на персонала на Комисия за публичен надзор над регистрираните одитори е 30 щатни бройки, като не е извършвана промяна през отчетната година. Напусналите през годината са четирима човека, а новоназначените - двама. Служителите са организирани в две дирекции – дирекция „Инспекции и разследвания“, която осъществява пряко дейностите по подготовка и изпълнение на инспекциите, разследванията и проверките, и дирекция „Обща администрация“, която извършва цялостното финансово-счетоводно обслужване и материално техническо снабдяване на комисията. Част от служителите са пряко подчинени на председателя и на главния секретар на комисията, като през 2019 г. се предвиди пряка отговорност на главния секретар за лицата, натоварени с дейностите по анализ и оценка на риска.

Перспектива:

Очакваните промени за 2020 г. са свързани с прилагането на предвидените изменения и допълнения в Закона за независимия финансов одит, в т.ч. с прякото водене на регистри от комисията. През 2020 г. трябва да бъдат предприети допълнителни мерки за издигане на ролята и полезността на звеното за анализ и оценка на риска.

В по-далечна перспектива следва да бъдат търсени по-сполучливи решения за преодоляването на несъответствията между спецификата на дейността на комисията и изискванията на Закона за държавната администрация.

2.3. Човешки ресурси

Структурата на персонала по образователна степен и вид образование е в съответствие с целите и функциите на комисията, като към 31.12.2019 г. над 93 на сто от

служителите са с висше образование и образователно-квалификационна степен „магистър“, 10 на сто притежават и юридическо образование, 50 на сто са сертифицирани вътрешни одитори, 14 на сто са с втора специалност „Одитинг“, един има правоспособност на оценител, един има докторска степен по право. Средната възраст на персонала е 46 години.

През 2019 г. комисията продължи своята политика за повишаване на професионалната квалификация на служителите. Успешно приключи изпълнението на проекта за обучения по програма „Добро управление“, както и на специализираните обучения по индивидуалните планове на инспекторите. С тези обучения, заедно с обученията във връзка с новите софтуерни приложения за анализ на риска и за управление на дейностите по изпълнение на инспекции, разследвания и проверки, се постигна средно годишно времетраене на обучението на лице на експертна длъжност от над 150 учебни часа.

Перспектива:

През следващата година, с оглед на възможностите, да продължи политиката за повишаване професионалната квалификация на администрацията на комисията, както и прилагането на високи критерии при подбора на нови служители. Да се проведат допълнителни обучения за усвояване на новите информационни системи.

2.4. Техническо и програмно осигуряване

През 2019 г. комисията обяви и успешно приключи три обществени поръчки за доизграждане на информационните си системи, както следва:

а) за събиране и обработка на данни за целите на анализ и оценка на риска и за наблюдение на пазара на одиторски услуги и дейността на одитните комитети;

б) за управление на дейностите по изпълнение на инспекции, разследвания и проверки, както и за обработка и анализ на данните във връзка с резултатите от надзорната дейност;

в) за подмяна на използваните от комисията мобилни компютри.

С това се създадоха значително по-добри предпоставки звеното за анализ и оценка на риска да реализира много по-ефективно своите функции, като:

- необходимата информация за регистрираните одитори и предприятия, чиито финансови отчети подлежат на одит или са били одитирани през предходни години, вече е част от информационната система, което ще доведе до възможност за автоматизиране на дейностите по събиране, обработка и анализ на данните;

- централизиране на процесите по поддържане на информацията за изпълнени одиторски ангажменти към предприятия от обществен интерес чрез използването на единна база данни, в която се записват всички операции и съответно се осъществява по-добър контрол над процеса по планиране;

- редуциране на времето за анализ на информация, съдържаща се в множество външни регистри и минимизиране на риска от допускане на грешки;

- осигуряване на навременна, достатъчно пълна и достоверна информация от страна на участниците в процеса за нуждите на планирането на инспекционната дейност;

- подобряване на процесите по анализ на риска чрез създаване на модел за автоматизирано генериране на оценка на единици (регистрирани одитори и изпълнени от тях одиторски ангажменти), при условията на голям масив от данни и динамична среда с повече от една оценявана област;

- подобряване на процесите по анализ на пазарната среда в сферата на одиторските услуги, чрез създаване на възможности за генериране на автоматизирани отчети, въз основа на наличната информация, и по въведени критерии за отчитане;

- възможност за извеждане на гъвкави потребителски справки, чиято форма може да бъде модифицирана според потребностите, с оглед улесняване вземането на решения и съответно предприемането на действия за предотвратяване на бъдещи негативни ефекти върху качеството на одита, вкл. на предприятията от обществен интерес;

- подобряване ефективността на контрола чрез осигуряване на възможност за индикиране и проследяване изпълнението на плановата контролна дейност в дългосрочен план и избягване на рисковете, свързани с пропуски в резултат от субективни грешки;

- подпомагане надзорната дейност на комисията чрез насочване вниманието на екипите към рискови области за конкретни одиторски ангажменти въз основа на анализа на риска на етапа на планиране;

Наред с горепосоченото, електронната платформа създава възможности за организиране и поддържане на регистрите на регистрираните одитори и на одитните комитети на предприятията от обществен интерес, вкл. за автоматизирано подаване на годишните доклади за дейността на одитните комитети, годишните отчети на одиторите, уведомленията за разрешени допълнителни услуги и др.

С въвеждането на специализирания софтуер за цялостно интегрирано решение за управление на дейностите по изпълнение на инспекции, разследвания и проверки, както и за обработка и анализ на данните във връзка с резултатите от тях, се осигури:

- съответствие с добрите международни практики по надзора върху професионалната дейност на регистрираните одитори;

- подпомагане управлението на инспекционния процес, като ресурсите се фокусират върху рискове и проблеми, които имат критично значение за дейността по задължителен финансов одит;

- получаване на качествена и навременна информация за целите на управлението чрез генериране на съответните справки, отчети и анализи;

- заместването на старата неинтегрирана информация с гъвкава, достъпна и лесно настройваща се система за управление на базата данни;

- възможност за достъп до данните на ползваните от комисията електронни системи чрез един продукт и един потребителски интерфейс;

- възможност за достъп до данните само за четене;

- възможност за отдалечен достъп до данните;

- използване съществуващата в комисията защита за достъп до информацията чрез ИТ мрежата;

- минимизиране на мрежовия трафик.

В резултат на извършеното през отчетната година в областта на информационните системи, комисията вече във висока степен отговаря на възприетите в развитите държави стандарти за техническо и програмно осигуряване на надзорната дейност

Перспектива:

През 2020 г. основен приоритет на комисията следва да бъде пълноценното усвояване на възможностите, които информационните системи предлагат и тяхното усъвършенстване в резултат на натрупания опит. В зависимост от бюджетните реалности, трябва да се осъществи надграждане и доразвитие на системите.

2.5. Финансово осигуряване

През 2019 г. е налице увеличение на бюджета на надзорния орган, свързано с допълнителното финансиране на горепосочените софтуерни системи и свързания с тях хардуер. С Постановление на Министерски съвет № 175/11.07.2019 г. бяха одобрени допълнителни целеви разходи по бюджета на комисията в размер на 244 000 лв..

В резултат на извършено реструктуриране на разходната част на бюджета се създадоха възможности и бяха наети допълнителни работни помещения, с което съществено бяха подобрени условията на труд на администрацията. В съответствие с държавната политика по отношение на възнагражденията в държавната администрация, през 2019 г. средното брутно месечно възнаграждение за експертните длъжности в дирекция „Надзорна дейност“ достигна 1885 лв..

Комисията не формира собствени приходи. Към 31.12.2019 г. КПНРО няма неразплатени задължения. Не са констатирани отклонения и слабости във функционирането на изградената система за финансово управление и контрол, поемането на задължения и извършването на разходи е в съответствие с принципите за законосъобразност, икономичност, ефикасност и ефективност.

В резултат на извършения през 2019 г. финансов одит за заверка на годишния финансов отчет за 2018 г., от Сметната палата на Република България, е изразено становище, че същият дава вярна и честна представа за финансовото състояние и имущество на комисията и е в съответствие с приложимата обща рамка за финансово отчитане, като изразеното мнение е немодифицирано (табл.1).

Табл. 1

Изпълнение на бюджета на КПНРО за 2019 г. (хил. лв.)

ПАРАГРАФ ВИД РАЗХОД	БЮДЖЕТ 2019	УСВОЕНИ СРЕДСТВА 2019	ОСТАТЪК 31.12.2019	ИКОНОМИЯ (в проценти)
§ 01. Заплати и възнаграждения на персонала, нает по трудови и служебни правоотношения	910	907	3	0.33
§ 02. Други възнаграждения и плащания за персонала	145	141	4	2.76
§ 05. Осигурителни вноски за работодатели	245	239	6	2.45
§ 10. Издръжка	332	327	5	1.51
§ 52. Придобиване на ДМА и основен ремонт	84	84	0	0.00
§ 53. Придобиване на НМДА и основен ремонт	167	166	1	0.60
§ 46. Членски внос	21	21	0	0.00
О Б Щ О:	1 904	1 885	19	1.09

Перспектива

В бюджета на комисията за 2020 г. следва да бъдат потърсени допълнителни възможности за финансиране на разходи за поддържане на лицензи за софтуер, хардуер, домейн и хостинг, както и за известно увеличение на разходите за заплати и възнаграждения на персонала, предвид равнището на възнагражденията в сектора на одиторските услуги.

III. ПАЗАР НА ОДИТОРСКИ УСЛУГИ

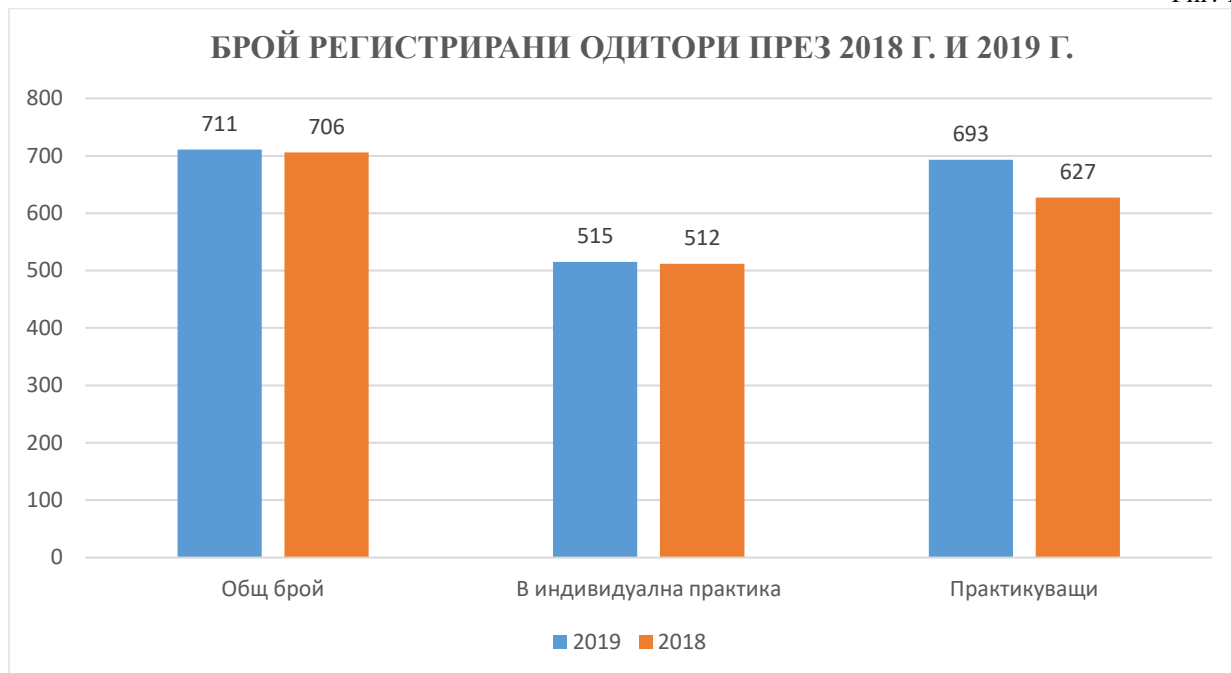
3.1. Регистрирани одитори и разпределение на пазара

Към 31.12.2019 г. общия брой на регистрираните одитори (физически лица) е 711, от които 18 са декларирали, че временно не упражняват дейност. От практикуващите 693 регистрирани одитори (97,61 на сто) през отчетната година са изпълнявали ангажименти за независим финансов одит в рамките на индивидуални практики 515 лица, при 512 през 2018 г (фиг.1).

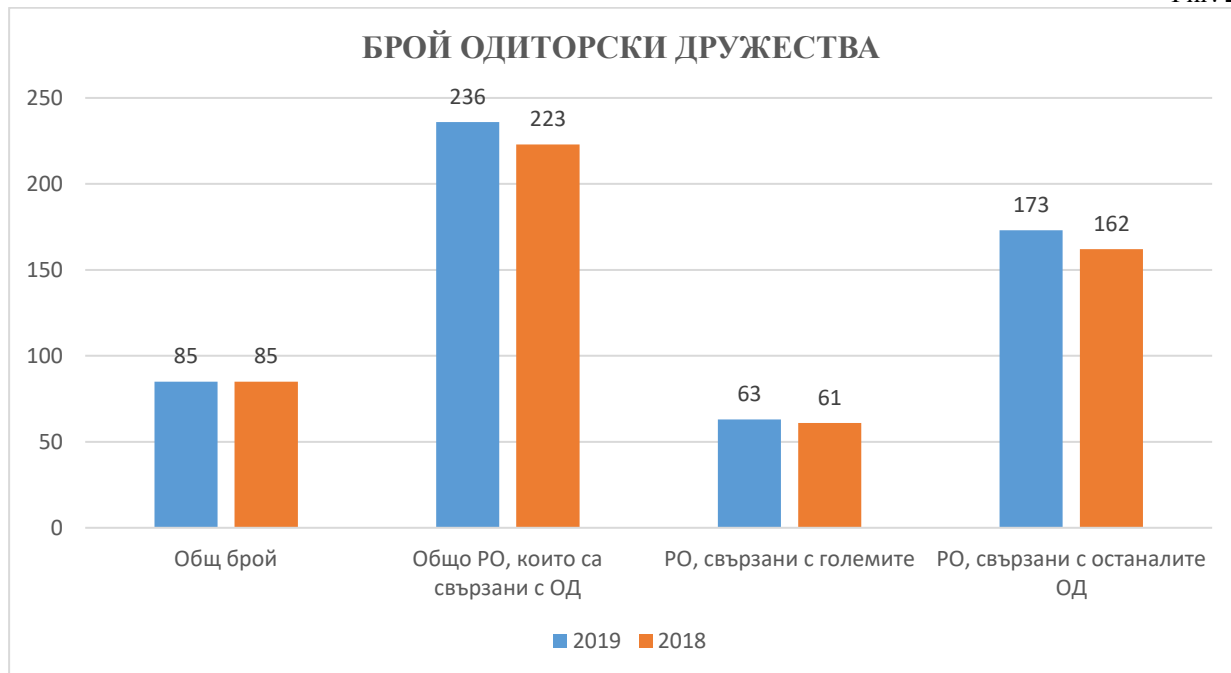
Броят на регистрираните одиторски дружества е 85. Общият брой на регистрираните одитори (физически лица), свързани с одиторските дружества е 236 или 34 на сто от общия брой практикуващи одитори. От тях 63 работят за най-големите 12

дружества (10-те най-големи световни мрежи и две национални одиторски дружества с дял над 5 на сто от пазара) и 173 за други одиторски дружества (фиг.2).

Фиг. 1

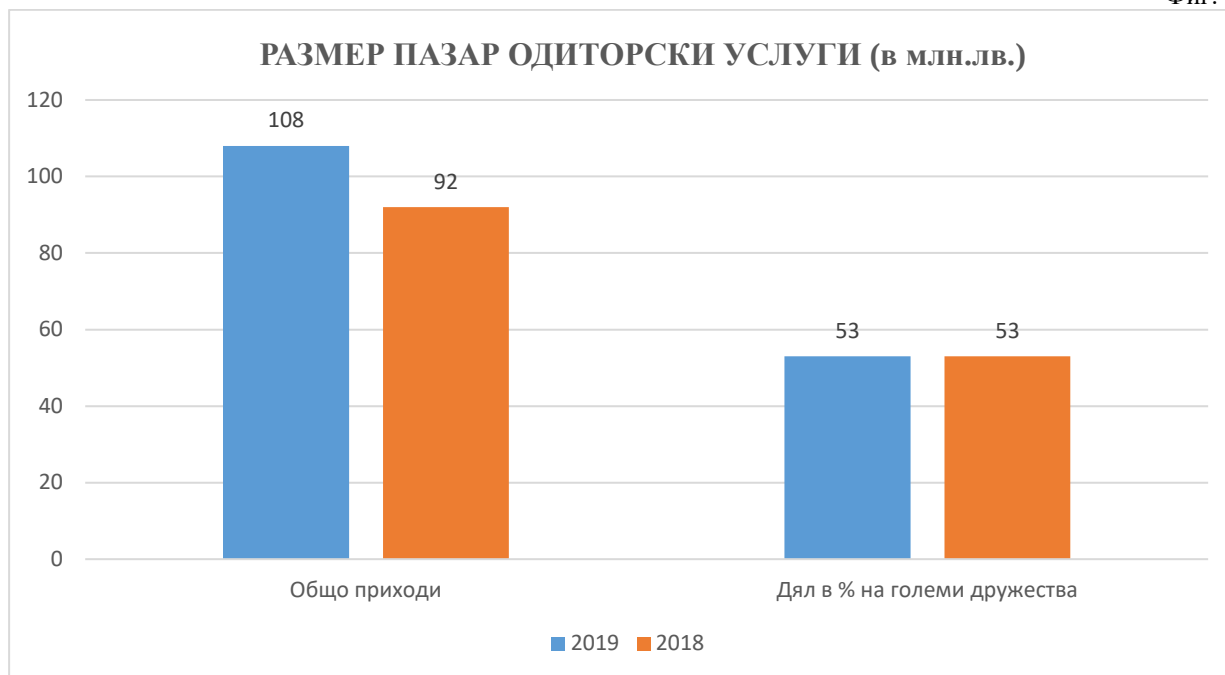

Фиг. 2

Общият размер на пазара на одиторски услуги е около 108 млн. лв., като е налице нарастване с 16 млн. лв. в сравнение с 2018 г., или около 17 на сто. От тях 57 млн. лв. или около 53 на сто са реализирани от големите одиторски дружества. Не се наблюдава изменение в разпределението спрямо 2018 г. – общо приходи около 92 млн. лв., от които реализирани от големите одиторски дружества 48 млн. лв. или 53 на сто от общия размер на приходите. (фиг.3).

Фиг. 3

Общият размер на приходите на регистрираните одитори от задължителен финансов одит на финансови отчети на предприятията от обществен интерес, съгласно декларираните от тях данни, е почти 18 млн. лв., от които 14 млн. лв. или 78 на сто са реализирани от най-големите 12 одиторски дружества.

В общите приходи от одиторски услуги (вкл. за преглед, договорени процедури, европейски програми и др.) най-висок относителен дял имат дружествата от „голямата четворка“ (около 40 на сто), като лидерската позиция за 2019 г. е на „ПрайсуотърхаусКупърс Одит“ ООД (фиг.4).

Фиг.4

Перспектива:

Комисията да въведе системно наблюдение на пазара на всички видове одиторски услуги, с което да се осигури стриктно спазване на етичните изисквания относно структурата на получаваните възнаграждения. Специално внимание да се отдели на недопускането на нелоялна ценова конкуренция при услугите за задължителен одит, като за целта в системата за контрол на качеството се въведат допълнителни контролни механизми.

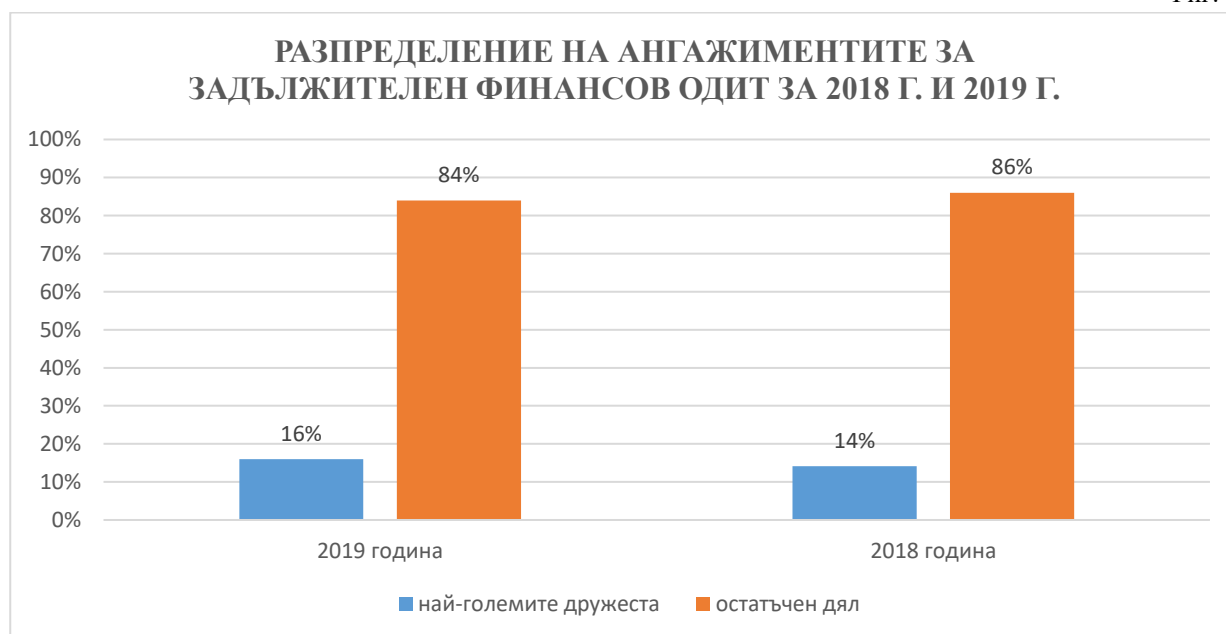
3.2. Ангажименти за задължителен финансов одит

Общият брой на одиторските доклади при ангажименти за независим финансов одит през 2019 г. е 16 386, при 16 716 за 2018 г.. От тях ангажименти за задължителен финансов одит към предприятия от обществен интерес 611, в т.ч. 116 от тях са за съвместни одити.

От общия брой на ангажиментите за задължителен финансов одит към предприятия от обществен интерес 397 са ангажименти към регистрирани на борсата дружества (без регистрирани на борсата банки и застрахователи), 28 са ангажименти към банки (без регистрирани на борсата банки), 8 са ангажименти към регистрирани на борсата банки, 41 ангажимента са към застрахователни дружества (без регистрирани на борсата застрахователни дружества), 98 ангажименти са към национални предприятия от обществен интерес (различни от определените с Регламент (ЕС) № 537/2014).

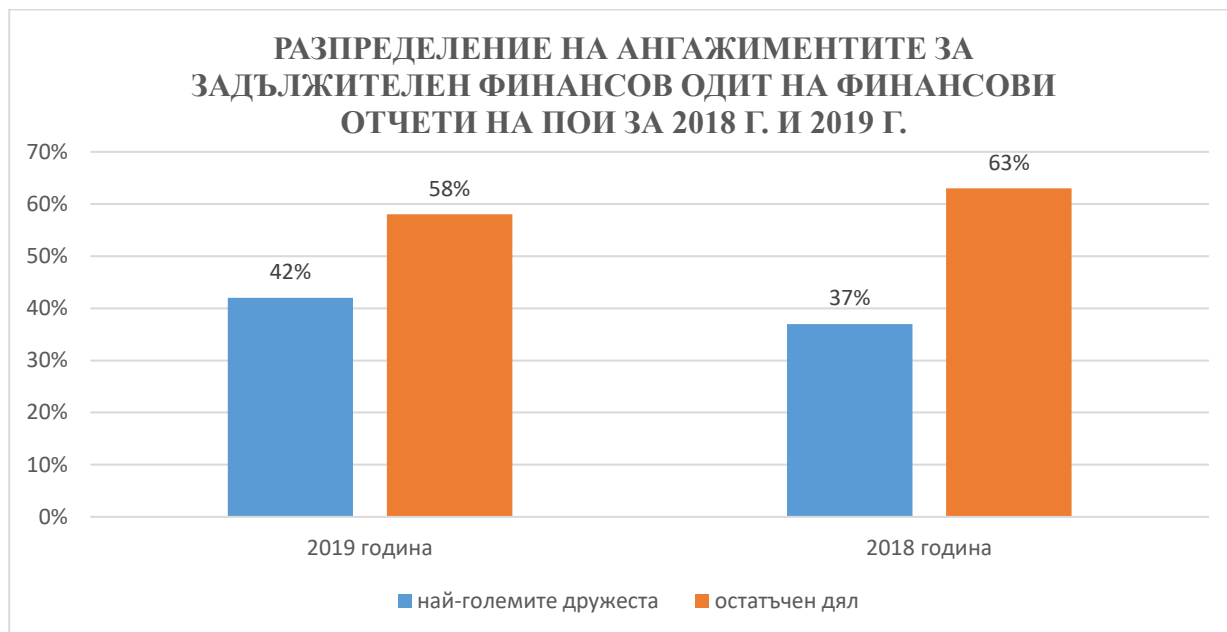
От общия брой на изпълнените през 2019 г. ангажименти за независим финансов одит от най-големите 12 одиторски дружества са изпълнени 2585, като се наблюдава тенденция за увеличаване на техния относителен дял – от 14 на сто за 2018 г. техният дял нараства на 16 на сто през 2019 г. (фиг.5).

Фиг. 5

При ангажиментите за задължителен финансов одит на отчети на предприятия от обществен интерес също се наблюдава нарастване на относителния дял на най-големите 12 дружества – те са изпълнили 256 ангажимента, докато останалите дружества - 355 ангажимента, което представлява увеличаване дела на големите дружества с 5 на сто спрямо предходната година (фиг.6).

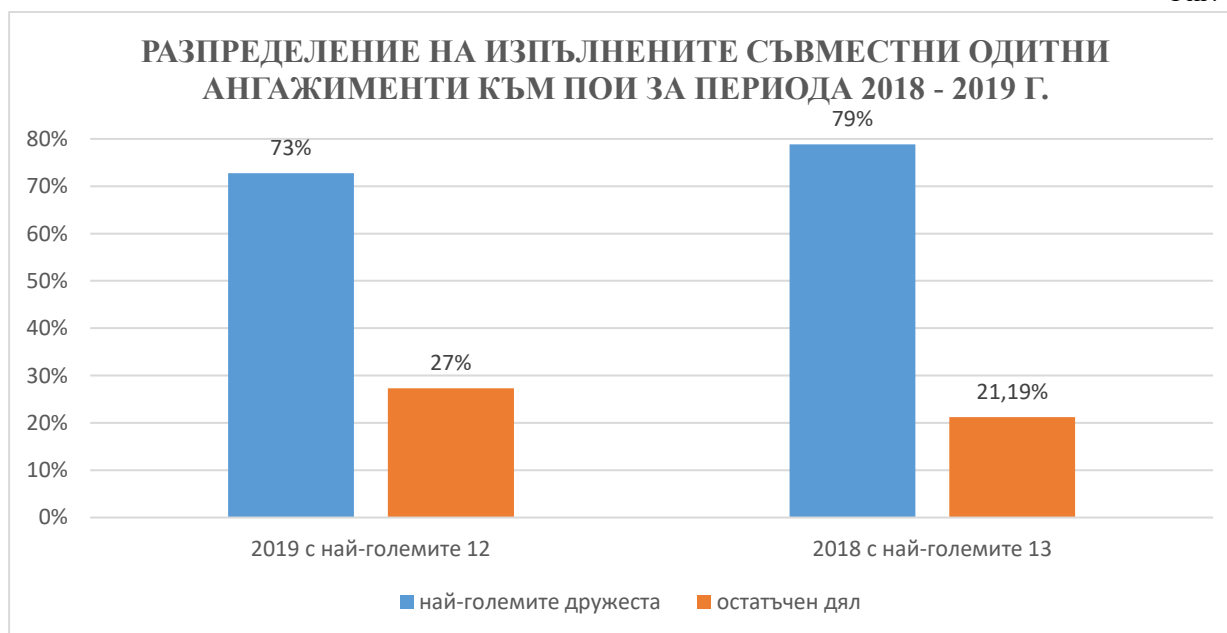
Фиг. 6

Това увеличение в най голяма степен се дължи на зародилата се през 2018 г. и продължила през 2019 г. тенденция за отлив на индивидуални регистрирани одитори, както и на по-малки одиторски дружества, от одитите на отчети на предприятия от обществен интерес, поради увеличените регулаторни изисквания с Регламент (ЕС) № 537/2014) и засиления надзор.

Най-висок е относителният дял на големите 12 одиторски дружества при съвместните одити във финансовия сектор. Те са изпълнили 83 ангажимента, а останалите одиторски дружества - 33, като обаче в резултат на навлизането на нови дружества в съвместните одити се наблюдава намаляване на концентрацията с 6 на сто за последната година (фиг.7).

Фиг. 7

При относителните дялове на първите десет регистрирани одитори според броя изпълнени ангажименти за независим финансов одит отново е налице водеща роля на

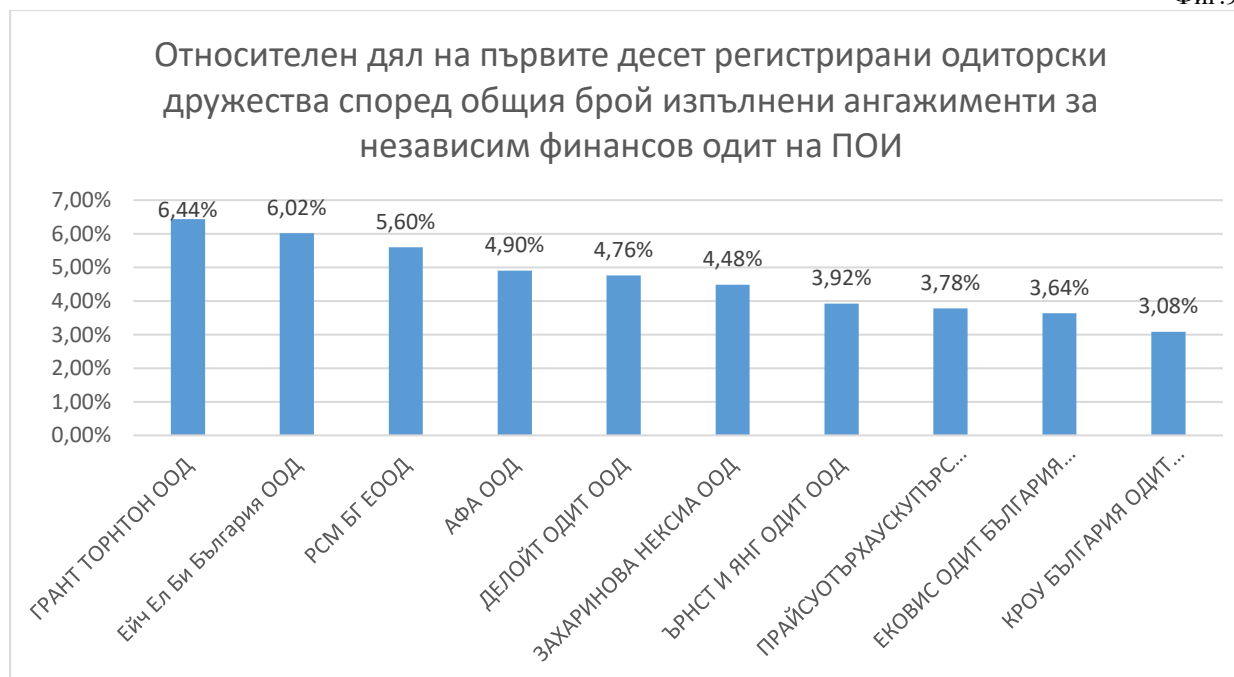
„голямата четворка“ (около 8 на сто), но тя е в пъти по-малка, отколкото при общите приходи от одиторски услуги (фиг.8).

Фиг.8

При разпределението на общия брой изпълнени ангажменти за независим финансов одит на отчетите на предприятията от обществен интерес е налице още по-голяма диверсификация между първите десет регистрирани одитори, като дори лидерската роля се заема от дружества извън „голямата четворка“ (фиг.9).

Фиг.9

През 2019 г. беше извършена проверка на капацитета на регистрираните одитори, одитиращи финансови отчети на предприятията от обществен интерес, по отношение на разполагаемите от тях времеви и човешки ресурси, както и адекватността на разпределението на тези ресурси. В резултат от проверката беше установено наличието на

някои съществени различия в основни характеристики на капацитета на регистрираните одитори, което се има предвид при оценка на риска за целите на инспекциите за гарантиране качеството на професионалната дейност на съответните одитори.

Перспектива:

Комисията следва да предприеме дългосрочни мерки за недопускането на ескалация на тенденцията за отлив на регистрирани одитори от одитите на отчети на предприятия от обществен интерес и съответно прекомерно увеличаване на тяхната концентрация в по-големите одиторски дружества.

В методологията на комисията по отношение контрола на качеството на одиторските услуги да бъде приложена и техника за обработка и анализ на информацията във връзка с оценка адекватността на времевите и човешките ресурси на регистрираните одитори. През 2020 г. и 2021 г. да бъде разработен модел за цялостно и пряко отчитане пред комисията на законово определената информация от страна на регистрираните одитори, с което да се повиши степента на отговорност на одиторите по отношение достоверността на предоставяната информация.

3.3. Одити във финансовия сектор

Финансовите отчети на банки, застрахователи, пенсионноосигурителни дружества и управляваните от тях фондове са предмет на съвместен одит от двама регистрирани одитори, поради което в представените в този раздел данни всеки одитен ангажимент се отчита отделно и за двамата одитори.

При одитите на финансови отчети на банки е налице концентрация от над 10 на сто за 5 одиторски дружества, като техният общ относителен дял е около 70 на сто от всички одити на банкови отчети. Три от тези дружества не са от групата на „голямата четворка“ (фиг.10).

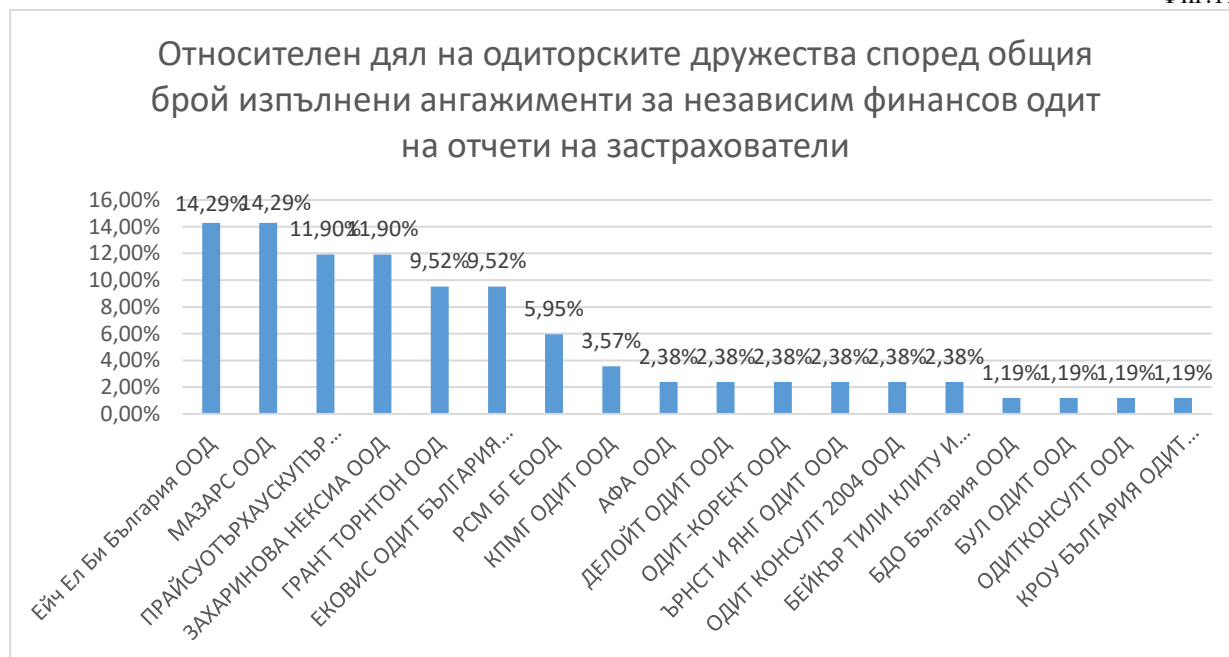
Фиг.10

Различно е разпределението на база получени възнаграждения от одиторите при банковите одити. Най-висок е относителният дял (над 10 на сто) на „Делойт Одит“ ООД (35 на сто), следвано от „Ърнст и Янг Одит“ (12 на сто), „ПрайсуотърхаусКупърс Одит“ ООД (12 на сто) и „Грант Торнтон“ ООД (11 на сто). Тези дружества реализират около 72 на сто от приходите от независим одит в банковия сектор.

Концентрация от повече от 10 на сто при одитите на финансови отчети на застрахователи са наблюдава за 4 одиторски дружества, като техният общ относителен дял е около 52 на сто. Три от тези дружества не са от „голямата четворка“ (фиг.11).

Фиг.11

Отново се наблюдава различие между разпределенията на броя ангажименти и на размера на получените възнаграждения. Най-висок е относителният дял (над 10 на сто) на възнагражденията на „ПрайсуотърхаусКупърс Одит“ ООД (22 на сто), „КПМГ Одит“ ООД (15 на сто), „Ейч Ел Би България“ ООД (12 на сто), „Захаринова Нексия“ ООД (11 на сто), „Мазарс“ ООД (10 на сто). Тези дружества реализират около 70 на сто от приходите от независим одит в застрахователния сектор.

Концентрация от повече от 10 на сто за извършените одити на отчети на пенсионноосигурителни дружества и управляваните от тях фондове се наблюдава за шест одиторски дружества. Три от тях не принадлежат към „голямата четворка“ (Фиг.12).

Както и в предишните случаи, има различно разпределение на пазара на база одиторски възнаграждения. Най-висок е относителният дял на „Делойт Одит“ ООД (27 на сто), следван от „ПрайсуотърхаусКупърс Одит“ ООД (18 на сто), „КПМГ Одит“ ООД (14 на сто) и „Захаринова Нексия“ ООД (13 на сто), „РСМ БГ“ ООД (12 на сто). Общият относителен дял на възнагражденията на тези дружества от всички възнаграждения за независим одит в пенсионноосигурителния сектор е около 84 на сто.

Данните показват, че въвеждането на съвместният одит е осигурило сравнително приемливи равнища на концентрации и в трите сегмента на финансовия сектор на база брой ангажименти за независим финансов одит. По-големи концентрации (над 30 на сто) се наблюдават за едно дружество в банковия сектор и в пенсионноосигурителния сектор, на база възнаграждения за независим финансов одит.

Перспектива:

През 2020 и следващите години КПНРО да обърне специално внимание на по-балансираното разпределение на работата и съответно възнагражденията между двамата одитори при осъществяване на съвместен финансов одит. Това да бъде обвързано с целево въздействие на комисията за по-нататъшно повишаване на капацитета на дружествата извън „голямата четворка“.

3.4. Одиторски мнения

Структурата на издадените с докладите през 2019 г. одиторските мнения по финансовите отчети за 2018 г. (общо 16 386 броя), е както следва: с немодифицирано мнение – 14 982 броя (91.4 на сто), с квалифицирано мнение – 1321 броя (8.1 на сто), с отказ от изразяване на мнение – 35 броя (0.2 на сто), с отрицателно мнение – 48 броя (0.3 на сто).

Сравнението между структурите на изразените одиторски мнения през последните три последователни години не установява наличието на съществена тенденция за промяна в одиторските оценки. Няма съществени промени и в структурата на издадените одиторски мнения по отчети на предприятия от обществен интерес (фиг.13).

Перспектива:

С оглед на цялостната оценка за полезността на задължителния финансов одит, през 2020 и следващите години КПНРО да постави акцент върху събирането на информация и анализа на констатираните и коригирани в процеса на одита отклонения във финансовите отчети. Специално внимание да се обърне на анализа на базите за изразяване на мнение.

През 2020 г. комисията да продължи работата по създаване на собствен цялостен модел за анализ на пазара на одиторски услуги, като той в най-голяма степен се съобрази

с изследванията и препоръките на комитета на европейските органи за контрол на одита, както и с практиката на водещи европейски надзорни органи.

Фиг. 13

3.5. Одитни комитети

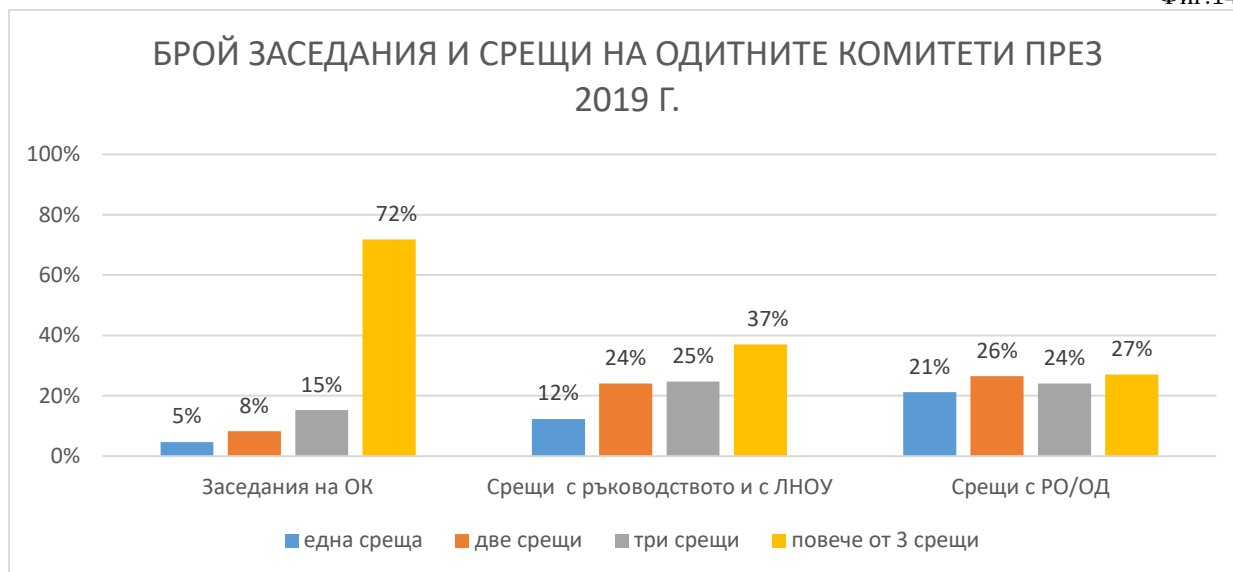
Докладването за дейността на одитните комитети през 2019 г. се извърши по електронен път чрез информационната система на КПНРО за събиране и обработка на данни. Поради удължаване срока за годишното докладване във връзка с извънредното положение, в настоящия отчет са представени данни за 170 одитни комитета, при общо 452 предприятия от обществен интерес към края на 2019 г..

Преобладаващият брой одитни комитети се състоят от 3 члена, вкл. председател. С малки изключения, съставите на одитните комитети са в съответствие със закона, а в повечето случаи опита на техните председатели и членове показва добри възможности за справяне със законовите функции на комитетите. 88 на сто от председателите и около 47 на сто от членовете на одитните комитети имат повече от 5 години опит в областта на счетоводството и/или одита. Има само отделни случаи, когато председателите не са външни и независими от и за предприятието (около 7 на сто), което противоречи на закона. От членовете на одитните комитети външни и независими са около 47 на сто.

През годината се наблюдава сравнително добра активност на докладвалите одитни комитети. 72 на сто от тях са провели повече от три заседания, 37 на сто са осъществили повече от три срещи с ръководството и лицата, натоварени с общото управление на предприятието, 27 на сто са имали повече от три срещи с регистрираните одитори (фиг.14).

Налице е значителна, но все още недостатъчна активност на одитните комитети по отношение на процедурите за подбор на новоназначените външни одитори. Процедурата за подбор е проведена пряко от тях в около 50 на сто от случаите (фиг. 15). В преобладаващия брой случаи одитният комитет е изпълнил законното си задължение да обсъди и предложи на общото събрание на съдружниците или акционерите кандидатурите за външен одитор. В 7 на сто от случаите предложението е направено от ръководството или създадена от тях комисия по подбора. В 88 на сто от предприятията общите събрания са избрали предложените от одитните комитети външни одитори.

Фиг.14

Фиг.15

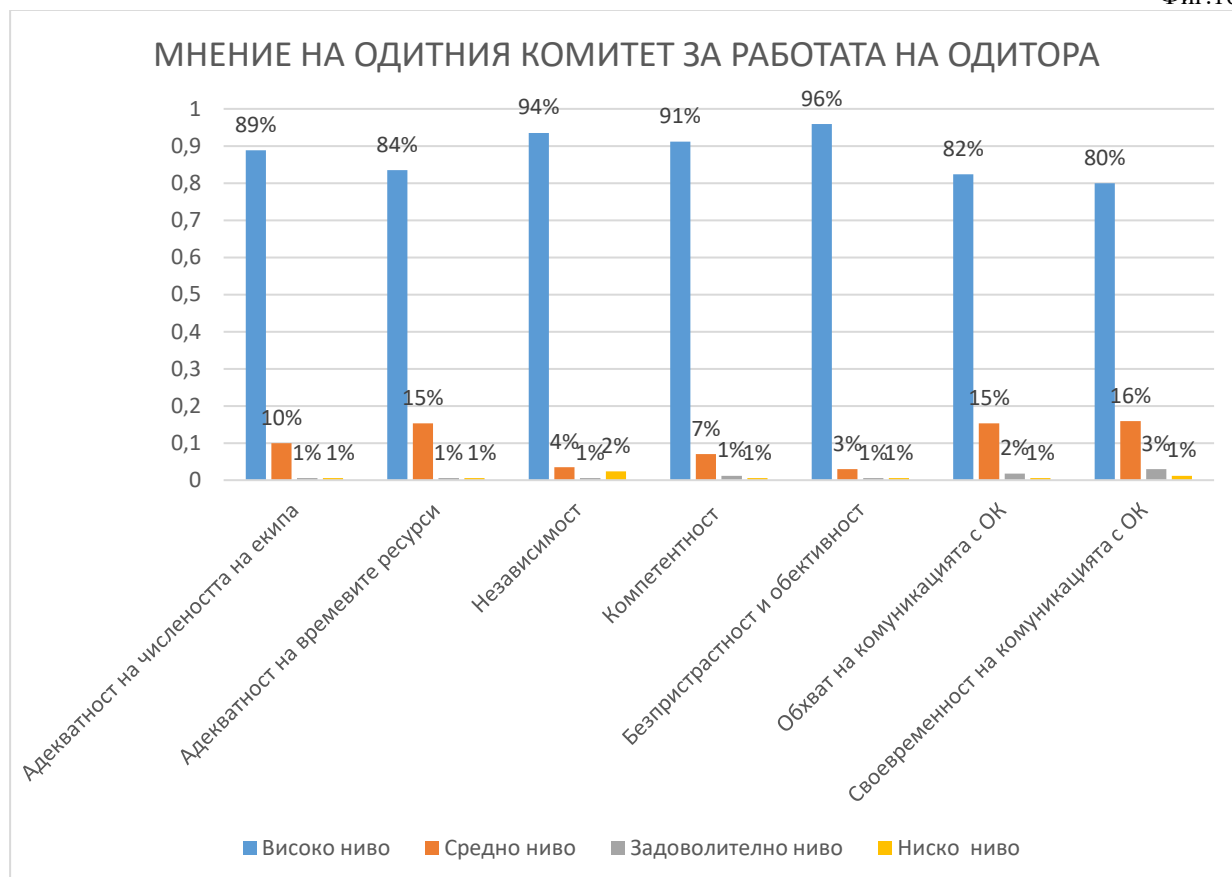
През 2019 г. продължи практиката на предприятията и одитните комитети одиторите да бъдат назначавани с краткосрочни мандати. 90 на сто от новоизбраните одитори са назначени с мандат от една година. Същевременно се забелязва ясен стремеж това да бъде компенсирано чрез продължаване на мандатите за следващи години. Това е направено за 42 на сто от одиторите, като в преобладаващия брой случаи (75 на сто), това е по инициатива на одитния комитет.

През годината вече са наблюдава добро равнище на активността на одитните комитети по време на целия процес на външния одит. Одитните комитети са обсъждали с одиторите стратегията и плана на одита (в 93 на сто от случаите), проследявали са неговите текущи резултати (в 93 на сто от случаите), обсъждали са с одиторите ключовите

одиторски въпроси (в 89 на сто от случаите), прегледали са заедно с одитора неговия допълнителен доклад до одитния комитет (в 75 на сто от случаите) и са предприемали действия за изпълнение на дадените в него препоръки. Не са отчетени несъгласия на одитни комитети с одиторските доклади и изразените в тях мнения.

Като цяло одитните комитети показват положително отношение към основните характеристики на работата на одиторите през отчетната година. По-висок е относителния дял на тези от тях, които изразяват резерви към адекватността на заделените времеви ресурси от одиторските екипи, както и към обхвата и своевременността на тяхната комуникация с одитния комитет (фиг.16).

Фиг.16

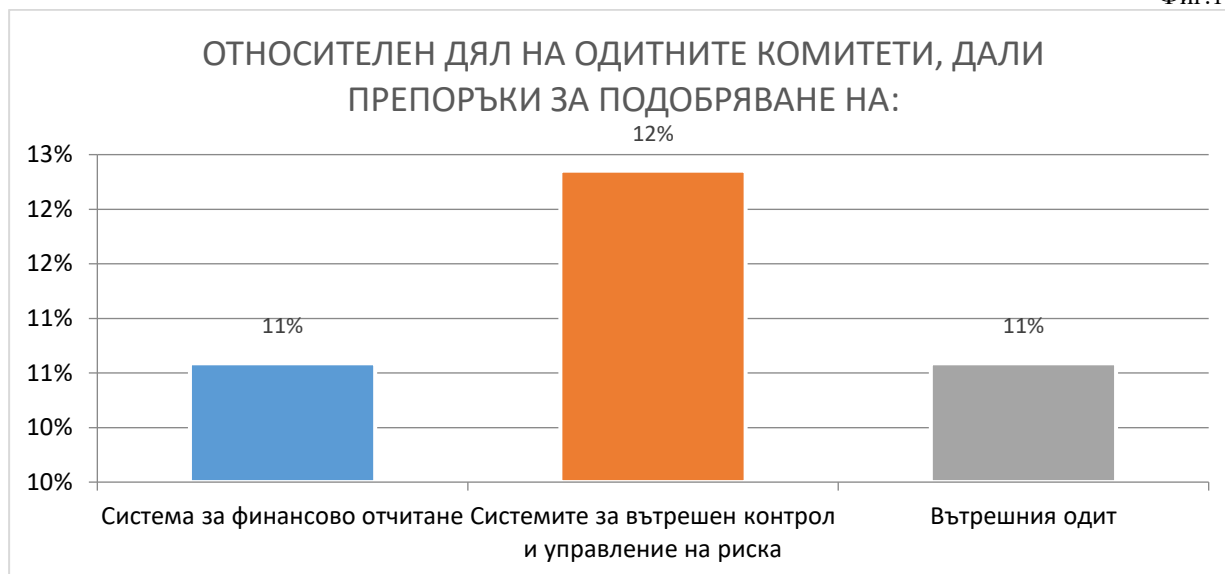

Годишните доклади на одитните комитети за 2019 г. водят до извода за наличието на значителни резерви в усвояването на техните функции по отношение на системите за финансово отчитане, управление на риска, вътрешен контрол и вътрешен одит. Комитетите с активна роля в тяхното подобряване и усъвършенстване са на равнище само около 10 на сто от общия им брой (фиг.17).

Само около 5 на сто от одитните комитети посочват наличието на затруднения в тяхната работа, които преди всичко са свързани с проблеми в комуникацията с ръководството и одитора и недостатъчни методически материали за работата на одитора.

Перспектива:

През 2020 г. да се проведе широко публично обсъждане на изготвените насоки за дейността на одитните комитети и те да бъдат приети от комисията. Да се инициират периодични срещи с одитни комитети, с оглед на тяхното методически подпомагане. Да се подкрепят инициативи за създаване на асоциация на одитните комитети.

IV. НАДЗОРНА ДЕЙНОСТ

4.1. Надзор върху дейността на Института на дипломираните експерт-счетоводители по отношение на делегираните дейности

4.1.1. Придобиване на правоспособност и вписване на регистрираните одитори в регистъра по чл. 20 от ЗНФО

През 2019 г. са придобили правоспособност да подписват одиторски доклади с мнение върху финансови отчети и съответно са вписани в регистъра на регистрираните одитори нови 12 лица, отписани са 7, като към 31.12.2019 г. регистрираните одитори – физически лица, са 711.

В регистъра по чл. 20 от ЗНФО през годината са вписани три нови одиторски дружества, отписани са също три, като към 31.12.2019 г. общият брой на одиторските дружества е 85.

През последните 5 години е налице запазване броя на регистрираните одитори – физически лица, и на одиторските дружества на нива съответно от около 700 и 90 броя (фиг.18).

През 2019 г. бяха приети нови правила за организиране и провеждане на изпитите за дипломиран експерт-счетоводител. С тези правила се правят множество промени спрямо досегашната практика, най-съществените от които са:

- отменено е изискването за успешното полагане на изпита по счетоводство, като условие за явяване на другите изпити, съответно така се дава се възможност на кандидата сам да избере поредността на явяване;
- определят се годишно по две изпитни сесии с възможност на кандидатите да се явят на всеки от изпитите по два пъти в годината;
- въвежда се като част от изпитите по счетоводство и независим финансов одит проверка на практическите знания чрез решаването на казуси с право на ползване на приложимите стандарти и нормативни документи;
- въвежда се фигурата на рецензента във връзка с подготовка на изпитните въпроси, като по този начин се минимизира риска от включването на несъответстващи на правилата изпитни въпроси.

Във връзка с провеждане на изпитите за дипломиран експерт-счетоводител през 2019 г. в КПНРО са депозиран 8 жалби от кандидати срещу организацията и провеждането на изпитите по счетоводство, независим финансов одит и данъчно и осигурително право, което е в рамките на средното за последните години.

По всяка от депозираните жалби комисията се е произнесла с решение, като ги е оставила без разглеждане по същество, тъй като не съдържат факти и обстоятелства, обосноваващи наличието на допуснати нарушения на процедурата съгласно изискванията на действащите правила за организиране и провеждане на изпитите. Същевременно, повдигнатите в жалбите въпроси са взети предвид при изготвянето на новите правила.

Перспектива:

През следващите години да бъдат инициирани мерки за качествена промяна в условията за подготовката на кандидатите за придобиване на правоспособност, в т.ч. чрез осигуряване от страна на професионалната организация на подходящи учебни материали, провеждането на интерактивни дистанционни обучения и др..

4.1.2. Продължаващо професионално развитие на регистрираните одитори

При извършване на плановите проверки от КПНРО през 2019 г. не са констатирани случаи на неизпълнение на законовите изисквания по отношение продължаващо професионално развитие (ангажиране на регистрираните одитори с минимум 40 часа годишно институционализирано от ИДЕС обучение). Същевременно, в хода на проверките част от регистрираните одитори поставят под съмнение полезността на някои от обученията и предлагат обогатяване на тяхната форма и организация, в.ч. въвеждането на дистанционната форма, повишаване ролята на регионалните организации и др..

Перспектива:

През 2020 г. да се извърши проверка относно изпълнението от ИДЕС на делегираната функция за организиране на продължаващото професионално развитие на регистрираните одитори, както и да се проведе социологическо проучване сред регистрираните одитори за ефективността и адекватността на системата за продължаващото професионално развитие. В резултат на проверката и изследването да бъдат идентифицирани и оценени възможностите за подобряване на действащите правила.

4.1.3. Резултати от дейността на ИДЕС по контрола на качеството на одиторските услуги

Планът за инспекционната дейност от СККОУ за 2019 г. включва извършването на 109 инспекции за гарантиране качеството на професионалната дейност на регистрирани

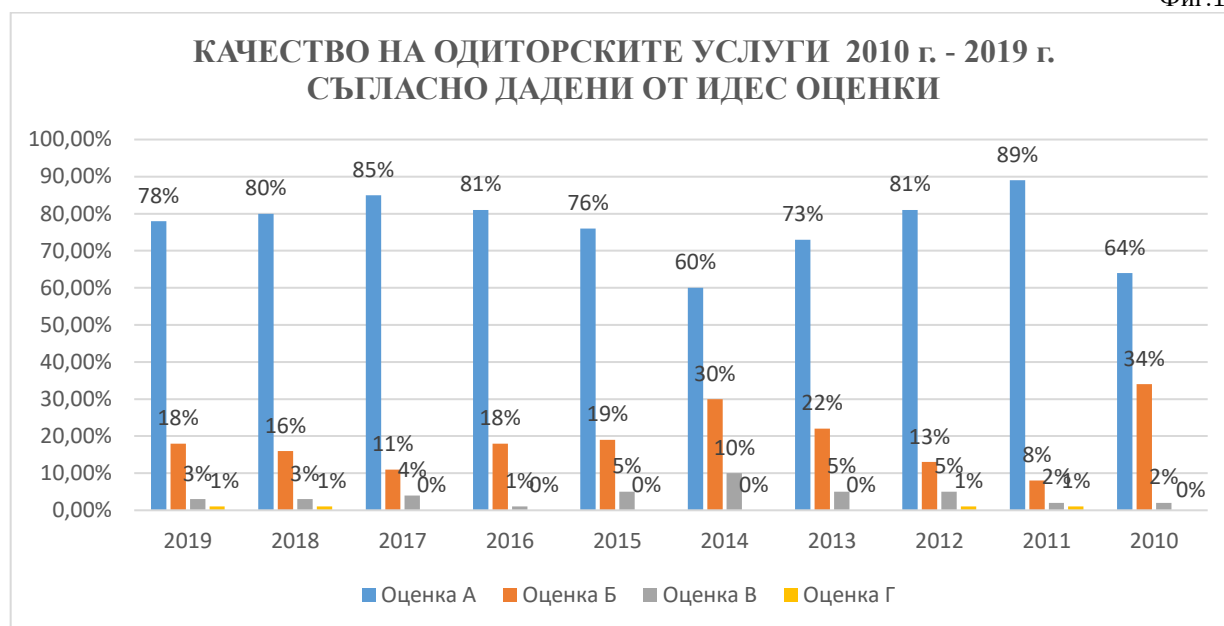
одитори, предоставящи одиторски услуги на предприятия, неосъществяващи дейност от обществен интерес.

Приети са резултатите от 105 инспекции, при които са дадени следните комплексни оценки за дейността на проверените одиторски практики:

- с оценки „А“ са 82 броя от проверените практики, или 78 на сто;
- с оценки „Б“ са 19 броя от проверените практики, или 18 на сто;
- с оценки „В“ са три броя от проверените практики, или три на сто;
- с оценка „Г“ е една от проверените практики, или едно на сто.

Сравнението на тези оценки с оценките от предходната година не показва съществено изменение в структурата на резултатите от извършените от професионалната организация инспекции (фиг.19).

Фиг.19

През 2019 г. беше извършена проверка относно упражняване на делегираната на професионалната организация функция по контрол за гарантиране качеството на одиторските услуги от одитори, неодитиращи предприятия от обществен интерес. Целта на проверката беше да се установи актуалното състояние при изпълнението на функцията, да се идентифицират нерешените проблеми и се предприемат мерки за подобрене при констатиране на съществени пропуски и несъответствия.

В резултат от изпълнение на проверката беше установено наличието на следните по-съществени пропуски при осъществяване делегираната функция от професионалната организация:

- пропуски при назначаване на контрольори за изпълнение на инспекциите, свързани с наличието на несъответствие с нормативните изисквания към тези лица;
- необоснованост на някои от оценките за качество на професионалната дейност на инспектирани одитори;
- неизпълнение на действия за проверка на изпълнението на дадените от СККОУ препоръки;
- неадекватно документиране на резултати от извършени проверки при инспекции и др., като по отношение на тях от надзорния орган са дадени съответните препоръки.

Перспектива:

През 2020 г., след окончателното приемане на резултатите от проверката за упражняване от ИДЕС на делегираната функция по отношение контрола за гарантиране качеството на професионалната дейност на регистрираните одитори, неодиращи финансови отчети на предприятия от обществен интерес, да се извърши преглед и актуализация на правилата, регламентиращи извършване на инспекциите.

4.2. Годишна програма на КПНРО за контрол по гарантиране качеството на дейността на регистрираните одитори

В годишната програма за инспекции на комисията през 2019 г. са включени одиторски практики на регистрирани одитори, одитиращи финансови отчети на предприятия от обществен интерес през предходната година. За отчетната година това са били 135 физически лица и одиторски дружества. От тях в годишната програма са включени инспекции на 51 регистрирани одитори, вкл.: по извадка от регистъра на одиторите в съответствие със законовите изисквания за проверка поне веднъж на три години – 51 инспекции, в т.ч. 14 на одитори, извършили за първа година одиторски ангажменти на предприятия от обществен интерес; с цел проследяване на изпълнение на препоръките при получена оценка със съществени пропуски от предходната година – 4 инспекции.

Обхватът на инспекциите за гарантиране качеството на професионалната дейност на регистрираните одитори включва проверки относно спазване изискванията на МОС, на етичните норми и изискванията за независимост, оценка на вътрешната система за контрол на качеството, оценка на адекватността на времевите и човешките ресурси и на одиторските възнаграждения, изпълнение на приложените надзорни мерки и дадените препоръки за отстраняване на констатирани преди това пропуски и несъответствия, както и изпълнението на други изисквания на ЗНФО.

В изпълнение на програмата са извършени 51 инспекции. От проверените регистрирани одитори за инспектирания период от 01.07.2017 г. до 30.06.2018 г. са изпълнени 2 740 одиторски ангажмента, от които 317 ангажмента за независим финансов одит на годишни финансови отчети на предприятия от обществен интерес.

При инспекциите е проверено качеството на изпълнение на 204 ангажмента за независим финансов одит, което е 7 на сто от общия брой изпълнени ангажменти от инспектираните одитори. От тях 97 ангажмента са за независим финансов одит на годишни финансови отчети на предприятия от обществен интерес (48 на сто от общия брой на проверените и 31 на сто от изпълнените такива ангажменти от инспектираните одитори).

При 8 от инспекциите работата на инспекционните екипи е била подпомагана от външни експерти – регистрирани одитори.

С одиторските доклади на проверените ангажменти регистрираните одитори са изразили следните одиторски мнения:

- със 177 доклада е изразено немодифицирано мнение (87 на сто от проверените ангажменти), в т.ч. 28 с обръщане на внимание;
- с 27 доклада (12 на сто от проверените ангажменти) е изразено модифицирано мнение, в т.ч. 24 доклада с квалифицирано мнение, 2 с отказ от мнение и един с отрицателно мнение (фиг.20).

С решения на КПНРО са приети 51 доклада за резултатите от извършените планови инспекции, като са дадени следните комплексни оценки за качеството на одиторските услуги:

– оценка „А“ на 30 одиторски практики (без съществени пропуски в проектирането и функционирането на системата за контрол на качеството на одитора, при изпълнението на одиторските ангажменти и спазване на изискванията за адекватност на

вложените времеви и човешки ресурси и на получените одиторски възнаграждения), което представлява 59 на сто от проверените практики;

- оценка „Б“ на 15 одиторски практики (с наличие на несистематични съществени пропуски в проектирането и функционирането на системата за контрол на качеството на одитора и/или изпълнението на одиторските ангажименти и/или спазване на изискванията за адекватност на вложените времеви и човешки ресурси и/или на получените одиторски възнаграждения), което представлява 29 на сто от проверените практики;

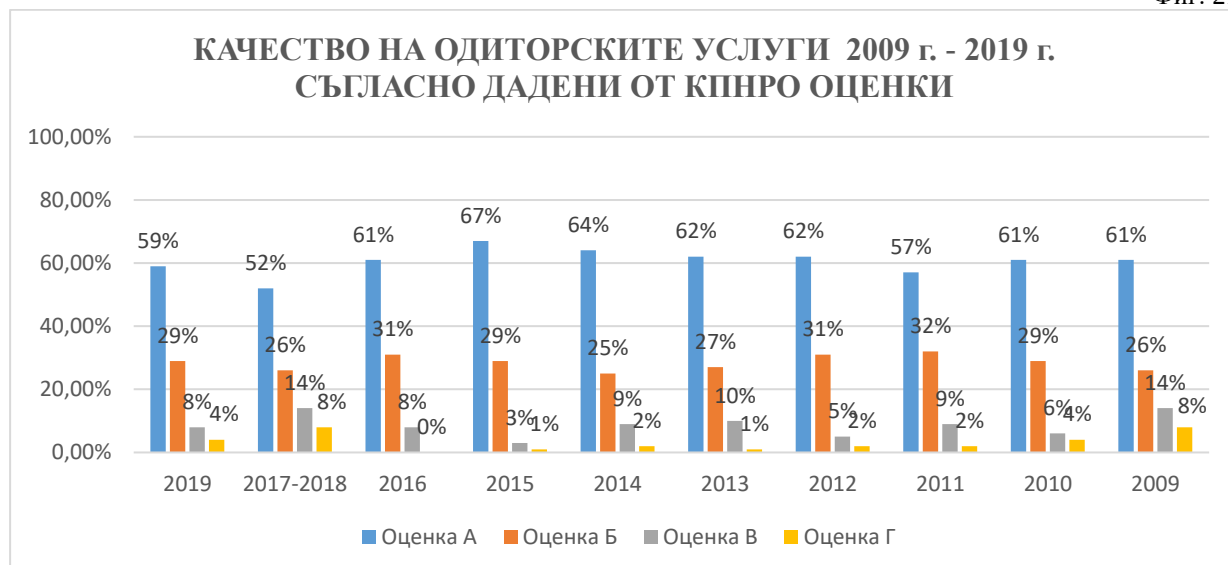
- оценка „В“ на 4 одиторски практики (с наличие на систематични съществени пропуски в проектирането и функционирането на системата за контрол на качеството на одитора и/или изпълнението на одиторските ангажименти и/или спазване на изискванията за адекватност на вложените времеви и човешки ресурси и/или на получените одиторски възнаграждения), което представлява 8 на сто от проверените практики;

- оценка „Г“ на 2 одиторски практики (с наличие на такова несъответствие, което поставя под съмнение проектирането и функционирането на системата за контрол на качеството на одитора и/или качеството на изпълнение на одиторските ангажименти и/или спазването на изискванията за адекватност на вложените времеви и човешки ресурси и на получените одиторски възнаграждения), което представлява 4 на сто от проверените практики (фиг.21).

Фиг. 20

Фиг. 21

Сравнението на дадените от КПНРО оценки през отчетната година с оценките от предходната година показва известно увеличение на относителните дялове на по-благоприятните оценки („А“ и „Б“) и намаляване на по-негативните („В“ и „Г“).

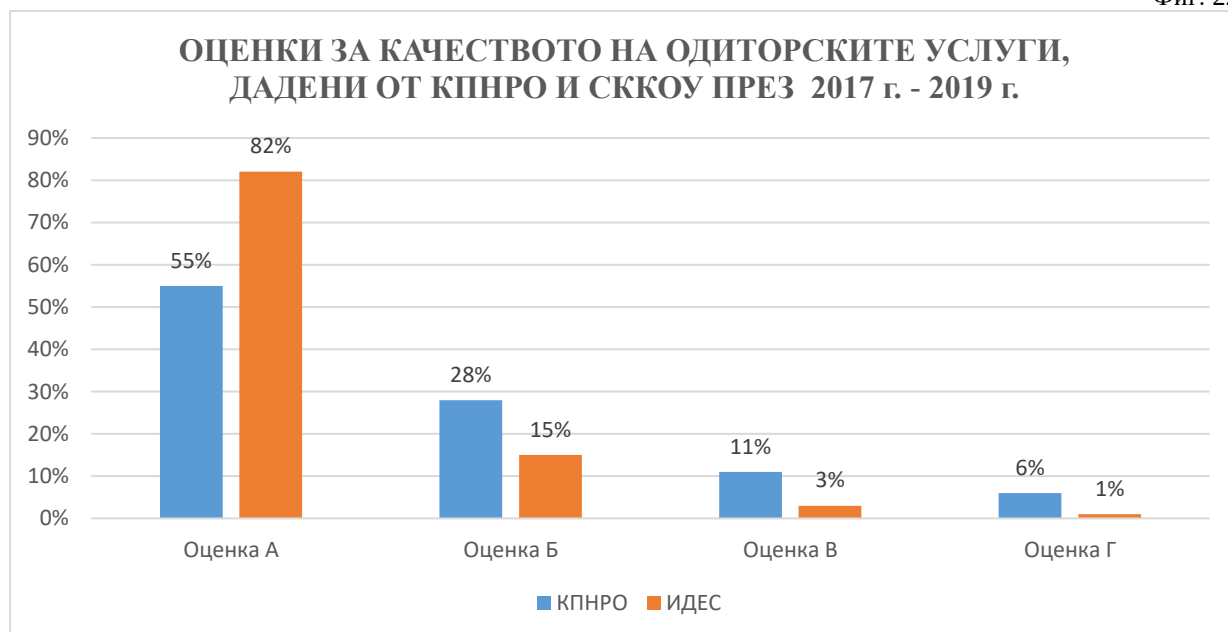
Основните пропуски и несъответствия в дейността на инспектираните регистрирани одитори са свързани с неизпълнение на достатъчни одиторски процедури за вътрешно текущо наблюдение относно качеството на изпълнение на одита; неефективен контрол на качеството преди издаване на одиторския доклад; несъответствия между съдържанието на финансовите отчети и докладите за дейността на ръководството; неадекватни оповестявания във финансовите отчети; неизпълнение на достатъчни одиторски процедури за проверка оперативната ефективност на контролите, за потвърждаване приходите и други съществени обекти на отчитане; отклонения при проверка на приблизителни счетоводни оценки, вкл. по справедливи стойности, пропуски в изграждането на вътрешната система за контрол на качеството, свързани с критерии за избор на досиета за преглед след приключване на ангажмента, както и на разписани процедури за текущо наблюдение; несъответствие на одиторските доклади с изискванията на професионалните стандарти, ЗНФО и Регламент 537/2014.

За отстраняване на констатираните пропуски и несъответствия и с цел подобряване качеството на предоставяните одиторски услуги са дадени препоръки с 21 доклада от инспекции, като изпълнението им ще бъде проверено при изпълнението на годишната програма за следващи години.

През последните три години се наблюдава съществено различие в оценките в резултат от извършените инспекции от страна на КПНРО и на ИДЕС. Разпределението на оценките е, както следва:

- оценка „А“ е дадена от КПНРО средно при 55 на сто от инспекциите, а от СКООУ - при 82 на сто;
- оценка „Б“ е дадена от КПНРО средно при 28 на сто от инспекциите, а от СКООУ - при 15 на сто;
- оценка „В“ е дадена от КПНРО средно при 11 на сто от инспекциите, а от СКООУ - при 3 на сто;
- оценка „Г“ е дадена от КПНРО средно при 6 на сто от инспекциите, а от СКООУ – при под 1 на сто) (фиг.22).

Фиг. 22

Перспектива:

През 2020 г. в процеса на въвеждане на новите информационни системи се предвижда да бъдат приложени нови методология и процедури за контрол на качеството от страна на комисията, както и модел за анализ и оценка на риска, подпомагащ изготвянето на годишната програма на комисията и изпълнението на инспекциите. С промените в правилата за контрол на качеството трябва да бъдат заложени по-добри предпоставки за уеднаквяване на критериите за оценяване на КПНРО и ИДЕС.

4.3. Тематични инспекции

На база оценка на риска и с оглед необходимостта от специален преглед на качеството на дейността на регистрираните одитори, особено във финансовия сектор, през отчетната година КПНРО извърши тематични инспекции за качеството на изпълнение на ангажименти за задължителен финансов одит на финансовите отчети на публични предприятия по смисъла на Закона за публично предлагане на ценни книжа. Бяха извършени 6 тематични инспекции, при които беше проверено качеството на изпълнение на 7 ангажимента за задължителен финансов одит.

Основен акцент при тематичните инспекции бяха проверките за съответствие спрямо изискванията на приложимите одиторски стандарти на издадените одиторски доклади и на ключовите одиторски въпроси в тях, адекватността на планиране и изпълнение на одиторските процедури във връзка с отчитане на сделките със свързани лица, както и прилагането на Насоките за изпълнение на съвместен финансов одит.

При 4 от инспекциите беше констатирано наличието на пропуски и несъответствия, по отношение на които са дадени съответните препоръки за преодоляване на отклоненията. По-съществените от констатираните пропуски и несъответствия са свързани с недостатъчност на одиторските доказателства за потвърждаване на справедливи стойности, пропуски във връзка с оценяване работата на наети експерти, обосновка на включени в одиторските доклади ключови одиторски въпроси, неизпълнението на тестове по същество за определени от одиторите рискови области за одита, пропуски при проверка оповестяванията на сделки със свързани лица, неизвършването или извършването на неефективен преглед за контрол на качеството на ангажимента преди издаване на одиторския доклад.

Във връзка с прилагане на законовите изисквания за съвместен одит при задължителен финансов одит на финансовите отчети на предприятията от финансовия сектор, през 2018 г. КПНРО възложи на Финансово-счетоводния факултет на Университета за национално и световно стопанство провеждането на научно изследване по темата. На проведената през м. май 2019 г. кръгла маса бяха обсъдени както резултатите от изследването, така и обобщените данни от инспекции на съвместно изпълнени ангажименти за задължителен финансов одит през предходната година. Преобладаващата част от изразените на кръглата маса мнения на регистрирани одитори и на представители на асоциациите на банките, застрахователите и осигурителите, както и на надзорните органи във финансовия сектор, бяха за полезност на подхода за съвместен одит във финансовия сектор.

Перспектива:

През следващите години, на базата на оценка на риска, КПНРО да продължи изпълнението на тематични инспекции за проверка на качеството на отделни одитни ангажименти. Да бъде комуникирана с БНБ и КФН необходимостта от актуализиране на критериите за съгласуване на одитори за целите на задължителния финансов одит на финансовите отчети на предприятията от финансовия сектор.

4.4. Разследвания по повод получени сигнали и предложения от заинтересовани лица

Комисията провежда разследвания при получени сигнали за предполагаеми нарушения и предложения от заинтересовани лица, както и в други случаи по своя преценка. През 2019 г. в КПНРО са постъпили 19 жалби и сигнали, от които:

- 11 се отнасят до дейността на регистрираните одитори и са свързани с качеството на предоставяните одиторски услуги;
- 8 са жалби срещу провежданите от ИДЕС изпити за дипломиран експерт-счетоводител.

В съответствие с Правилата за извършване на разследвания и проверки по сигнали и предложения до КПНРО комисията е разгледала всеки депозиран сигнал и се е произнесла с решение. В зависимост от характера и обосноваването на сигнала, тя е приела съответно решение за извършване на разследване, за сезиране на орган по компетентност или за прекратяване на производството при липса на данни за нарушение. След разглеждане на постъпилите през годината жалби и сигнали, КПНРО е взела решения за извършване на 6 разследвания, за 2 е сезирала съответния орган по компетентност, а три са прекратени, тъй като не са налице доказателства, обосноваващи заключението, че са извършени нарушения. За 4 от разследванията КПНРО е спряла изпълнението им до приключване на свързаните с тях проверки от друг орган по компетентност.

При всички приключени разследвания е констатирано наличието на пропуски и несъответствия при изпълнението на задължителния финансов одит, като при някои ангажименти пропуските и несъответствията поставят под съмнение адекватността на изразените одиторски мнения.

За жалбите срещу провежданите от ИДЕС изпити за дипломиран експерт-счетоводител преписките са прекратени, тъй като не съдържат факти и обстоятелства, обосноваващи наличието на допуснати нарушения на процедурата съгласно изискванията на действащите Правила за организиране и провеждане на изпитите за дипломиран експерт-счетоводител.

Перспектива:

Комисията да приложи механизъм за обзор на публично достъпни източници (бази данни на търговския регистър, БНБ, КФН, Фондова борса, медийни публикации и др.) и идентифициране на индикации за изразяване на неадекватни одиторски мнения, на основата на което да се самосезира за извършване на разследвания.

4.5. Административнонаказателна дейност

Във връзка с констатирани при плановите инспекции съществени пропуски и несъответствия спрямо законовите изисквания са съставени три акта за установяване на административни нарушения, по които председателят на комисията е издал три наказателни постановления за налагането на глоби на съответните нарушители.

За констатираните при разследванията съществени пропуски и несъответствия са съставени два акта за установяване на административни нарушения, по които председателят на комисията е издал две наказателни постановления, с които са наложени имуществена санкция и глоба на съответните нарушители.

По съставените общо 5 акта за установяване на административни нарушения са издадени 5 наказателни постановления за налагане на административни наказания, като всички са влезли в сила. През 2019 г. по наказателни постановления на комисията в държавния бюджет са постъпили около 160 хил.лв..

Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори през 2019 г. е приела две решения, с които оттегля надзорни мерки, наложени съответно през 2017 г. и 2018 г.

Една от надзорните мерки е била обжалвана, но е оттеглена от страна на комисията поради изпълнен без забележки план за действие, и съдебното производство е прекратено.

Перспектива:

В съответствие с предвидената с измененията на ЗНФО процедура за облекчаване на административнонаказателните производства се очаква да се създадат предпоставки за тяхното приключване още в досъдебната фаза, без да се засягат правата на съответните лица. С това се очаква да бъде постигнато необходимото възпитателно въздействие, без непременно комисията и одиторите да бъдат страни по съдебни производства.

За поредна година контролорите от ИДЕС, извършващи инспекции на предприятия, които не осъществяват дейност от обществен интерес, не са инициирали търсенето на административнонаказателна отговорност на инспектираните одитори, въпреки констатираните от тях съществени пропуски и несъответствия. Това налага комисията да предприеме мерки за обучение на контролорите в качеството им на актосъставители.

V. ПУБЛИЧНОСТ И ПРОЗРАЧНОСТ НА ДЕЙНОСТТА

Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори е надзорен орган, който осъществява дейността си при спазване принципите за законност, публичност и прозрачност. И през 2019 г. тя продължи да осъществява дейността си публично и прозрачно чрез оповестяване на информация за дейността си на интернет страницата.

Своевременно по тематични направления се актуализира информацията, свързана с надзорната дейност, инспекциите за гарантиране на качеството, професионалното развитие, провежданите конкурси, правната рамка, международната дейност и сътрудничество, отчетите пред Народното събрание за дейността на комисията, данни за резултатите от извършените инспекции и разследвания през съответната година, за наложените с влезли в сила наказателни постановления и надзорни мерки, новини и прессъобщения, свързани с участия в национални и международни прояви и др..

В съответствие с изискванията на европейското и българското законодателство членовете на комисията и служителите от администрацията ѝ продължиха да спазват задължението си за конфиденциалност на информацията, станала им известна при или по повод осъществяването на дейността си, освен в случаите предвидени в закона.

През отчетната година комисията продължи да работи в съответствие с приетите вътрешни правила по изпълнение на Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ) от служителите в КПНРО. С тези правила се регламентира правото на всеки български гражданин да иска достъп до обществена информация при спазване на законовия ред и определени принципи, като всеки има възможност да подаде заявление в писмена или устна форма.

Перспектива:

През 2020 г. комисията ще продължи да осъществява дейността си публично и прозрачно, съобразявайки се със задължението за конфиденциалност на информацията, представляваща професионална тайна. Следва да бъдат предприети мерки за модернизиране и повишаване на функционалността на интернет страницата на комисията и превръщането и в ефективно средство за двустранна комуникация с регистрираните одитори, одитните комитети и други заинтересовани лица.

VI. МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

6.1. Сътрудничество в рамките на КЕОНО

Комитетът на европейските органи за надзор над одита е създаден въз основа на разпоредбите на чл. 30 от Регламент (ЕС) № 537/2014, и представлява основната рамка за сътрудничество на европейско ниво между националните органи за надзор над одита. Членове на КЕОНО са националните надзорни органи над одиторската дейност, Европейският орган за ценни книжа и пазари (ESMA). Със статут на наблюдатели са представителите на националните надзорни органи на страните от Европейското икономическо пространство, Европейския банков орган (ЕВА), както и Европейския орган за застраховане и професионално пенсионно осигуряване (ЕИОРА).

През 2019 г. КПНРО взе участие в обсъждането и приемането на предложенията за незадължителни насоки относно максималната продължителност на одита и относно работата на одиторите във връзка с Европейския единен електронен формат.

Комисията участва в пленарните заседания на КЕОНО, където продължи работата по представяне на структурата, функциите и основните предизвикателства пред надзорните органи на страните членки. По време на срещите бяха проведени редица дискусии с представители на професията и на други заинтересовани страни, като основно се обсъждаха теми относно въвеждането на отчитане чрез Европейския единен електронен формат (ЕЕЕФ), ролята на одитните комитети, нефинансовите декларации.

В рамките на заседанията бяха проведени срещи и с представители на регулатори извън Европейския съюз, като бе обърнато внимание на сътрудничество на КЕОНО с регулаторните органи, членове на МФНОР. По време на проведеното заседание през юни 2019 г. КПНРО направи презентация на организацията, нейните функции и състоянието на одиторския пазар в страната като част от обмена на информация и сътрудничеството между компетентните органи, членове на КЕОНО.

През 2019 година КПНРО продължи сътрудничеството с независимите одитни регулатори в рамките на подгрупите към КЕОНО. Представители на комисията участваха в срещите на подгрупа „Инспекции“, на подгрупа „Разследвания и санкции“ и на подгрупа „Наблюдение на пазара“. Представители на комисията взеха участие в конферентни разговори в рамките на подгрупи „Разследвания и санкции“ и „Наблюдение на пазара“.

Подгрупа „Разследвания и санкции“ съсредоточи своите усилия върху събирането на данни относно разследванията и санкциите в отделните държави членки и анализа им. Подгрупа „Наблюдение на пазара“ се концентрира върху анализ на информацията за развитието на пазара в ЕС на услугите по задължителен одит на финансови отчети предприятията от обществен интерес с цел да подпомогнат извършването на наблюдението на пазара на национално и европейско ниво. В дейността на подгрупа „Еквивалентност и адекватност“ продължи работата по оценяването на кандидатурите на трети страни, както и по оценката и влиянието на Брекзит.

В рамките на подгрупа „Инспекции“ продължава дискутирането на най-често срещаните пропуски и несъответствия при проверка на одитите, изпълнени от най-големите шест одиторски мрежи, специфичните въпроси относно актуализирането на международните одиторски стандарти, обмена на информация със Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (СМСЕС) и Съвета по международните одиторски стандарти и стандарти за изразяване на сигурност (СМОССИС).

Подгрупа „Международни одиторски стандарти“ участва активно в координирането на дискусиите с представители на професията по предложенията за насоки във връзка със задълженията за одиторите относно европейския единен електронен формат, за което бе създадена специална работна група. Също така разработи и публикуваните от името на КЕОНО писма-коментари по предложения за стандартите за

управление на качеството, както и по консултацията на СМОССИС относно стандартизация на одита на „по-малко сложни дружества“ (less complex entities). В последното се обърна специално внимание, че по-малко сложна структура на дружествата не означава задължително, че те са малки и средни предприятия, както и че предприятията от обществен интерес не следва да се третират като „по-малко сложни дружества“.

Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори продължава изпълнението на своя ангажимент за поддържането на общата европейска електронна база данни с констатации от извършените инспекции.

Перспектива:

През следващите години да бъде разширен трансферът на добри европейски практики в дейността на комисията и използването на общата европейска методология за инспекции. На базата на идентифицирани проблемни области в дейността на КПНРО да бъде по-широко използван механизмът за сътрудничество с водещите европейски одитни регулатори.

6.2. Сътрудничество в рамките на МФНОР

През 2019 г. КПНРО взе участие в пленарно заседание и работен семинар на Международния форум на независимите одитни регулатори. Основна тема на пленарното заседание беше „развиващият се свят на одита“, като в тази връзка бяха представени предизвикателствата и проблемите свързани с очакванията на заинтересованите страни от одита и особено по-високите изисквания към ролята на регулаторите и на одитните комитети. Разгледана беше необходимостта от по-добро разбиране на фирмената култура на одиторските дружества, особено по отношение на тяхното управление, както и нуждата да се потърси обединение на усилията с другите заинтересовани лица за осъществяване на по-добър контрол над одиторския процес.

Обсъден беше и въпросът за „разминаването в очакванията“, които обществото като цяло има спрямо одиторите и съответно регулаторите. От направените наблюдения се забелязва, че често голяма част от обществото не е добре запознато с какво всъщност се занимават одиторите и регулаторите. Част от предложените решения в тази насока са да се обясни не само какви са задълженията на регулаторите, но и какво остава извън техния обхват, особено що се отнася до идентифицирането на измами.

Допълнително следва да продължи и доброто сътрудничество с организациите, създаващи или изменящи одиторски стандарти, тъй като нуждата от по-ефективни стандарти се увеличава. В тази връзка, освен обичайните сесии с представители на тези органи, се проведе и специална сесия, посветена на консултациите по промените в Групата по мониторинг върху одита. В рамките на панелните сесии на заседанието бяха представени подходите на различни членове на организацията при извършването на инспекции, както и практики за споделянето на резултатите от тях с одитните комитети. Участниците бяха запознати с част от нововъведенията при софтуера на някои от големите одиторски дружества.

На работния семинар, проведен в началото на 2019 г., представителите на КПНРО участваха в сесиите, посветени на борбата с измами, развитието на МОС, използването на възможностите за анализ на данните при извършване на одит, използването на разширения доклад до одитните комитети и ключовите одиторски въпроси, корпоративната култура на одиторските дружества, независимост на одитните регулатори, кибер и информационна сигурност.

Перспектива:

На базата на идентифицираните от МФНОР глобални тенденции в развитието на одиторската професия КПНРО да инициира провеждането на широк форум сред

регистрираните одитори и основните заинтересовани страни за перспективите при проявлението и ефектите на тези тенденции в България.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Резултатите от дейността на Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори през 2019 г. дават основание да бъде направен извода, че през годината тя успешно е изпълнявала своите задължения и отговорности по прилагането на Закона за задължителния финансов одит, Директива 2006/43/ЕО, Директива 2014/56/ЕС и Регламент (ЕС) № 537/2014.

През годината няма обществено значими провали на регистрирани одитори и комисията е изиграла определена дисциплинираща роля за повишаване на тяхната отговорност и за подкрепа на процеса на възвръщане на доверието към одиторската професия. Следва да бъде отчетено и значително повишеното внимание на комисията към одитите във финансовия и особено в банковия сектор, с което в някаква степен и в рамките на своите възможности, е подкрепила стремежа на страната за присъединяване към европейския банков съюз и валутния механизъм ERM II.

През 2019 г. са създадени перспективни предпоставки за по-нататъшно подобряване на дейността на КПНРО, в т.ч.: на надзора върху регистрираните одитори на предприятия от обществен интерес, надзора върху делегираните на ИДЕС функции, наблюдението на пазара на одиторски услуги и на дейността на одитните комитети на предприятията от обществен интерес, нарастване на административния капацитет на надзорния орган.

През 2019 г. комисията продължи своето участие в дейността на КЕОНО и МФНОР и затвърждаване на своя авторитет като активен участник в развитието на международните общности на одитните регулатори.

Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори благодари на Комисията по бюджет и финанси при Народното събрание за нейната подкрепа при решаване на възникващите проблеми и реализиране на перспективите за развитие. КПНРО изразява благодарност на Министерски съвет и на Министерство на финансите за проявеното разбиране и съпричастност към нейната работа.

**МИСИЯ, ВИЗИЯ И СТРАТЕГИЯ НА КОМИСИЯТА ЗА ПУБЛИЧЕН
НАДЗОР НАД РЕГИСТРИРАНИТЕ ОДИТОРИ ЗА ПЕРИОДА 2018-2020 Г.**

1.1. Мисия и визия на КПНРО

Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори е компетентният орган за регулирането и надзора над регистрираните одитори в Република България.

Мисията на надзорния и регулаторен орган е осъществяването на ефективен надзор над професионалната дейността на регистрираните одитори с цел осигуряване високо качество на одиторските услуги и повишаване доверието на инвеститорите, на другите потребители на финансова информация, както и на обществото като цяло в информацията, съдържаща се в годишните финансови отчети на одитираните дружества.

За изпълнение на мисията си комисията:

- упражнява надзорните правомощия чрез извършване на инспекции и разследвания на професионалната дейност на регистрираните одитори;
- извършва разследвания по жалби и сигнали, както и по своя преценка, за нарушения на Регламент (ЕС) № 537/2014 г. и на ЗНФО;
- извършва проверки относно изпълнение на функциите, делегирани на професионалната организация за:
 - провеждане на изпитите за придобиване на правоспособност на регистриран одитор;
 - регистриране на одиторите, които получават правоспособност за извършване на финансов одит и организиране и поддържане на публичния регистър на регистрираните одитори;
 - продължаващото професионално развитие на регистрираните одитори;
 - контрол за гарантиране качеството на професионалната дейност на регистрираните одитори, изпълняващи одиторски ангажименти към предприятия, които не са от обществен интерес;
- осъществява постоянно наблюдение върху пазара на одиторски услуги във връзка със задължителния одит на финансови отчети на предприятията от обществен интерес;
- наблюдава и оценява резултатите от дейността на одитните комитети на предприятията от обществен интерес;
- осъществява сътрудничеството със съответните органи на Европейския съюз, с компетентните органи на другите държави-членки на Европейския съюз, или на трети държави, отговарящи за задължителния финансов одит.
- прилага надзорни мерки
- дава ход на производства за търсене на административнонаказателна отговорност;
- комисията е компетентен орган по прилагането на Регламент (ЕС) № 537/2014 г., както и на Закона за независимия финансов одит.

Визията за развитие на комисията е свързана с утвърждаването ѝ като водеща институция със съществен принос по отношение защитата на обществения интерес и повишаване доверието на инвеститорите чрез създаването на условия за поддържане на високо качество на одиторските услуги в съответствие с професионалните стандарти и установените добри европейски и международни практики.

1.2. Стратегия за развитие на комисията

Стратегията за развитие на комисията за периода 2018-2020 г. формулира следните цели:

1. Надзорна дейност:

1.1. Надзор за качеството на професионалната дейност на регистрираните одитори:

- фокусиране на надзора върху одити в значими, високорискови и структуроопределящи сектори на икономиката;
- разширяване приложението на рисково-базирания подход с акцент върху одитите на предприятия от обществен интерес и дейността на големите одиторски дружества;
- изготвяне и прилагане на нова методология за извършване на инспекциите в отговор на специфичните изисквания и правила на европейското и националното законодателство и добрите международни практики;
- разработване и прилагане на методология за ефективно наблюдение и анализ на пазара на одиторски услуги;
- прилагане на диференциран подход при инспекциите на големи, средни и малки одиторски практики;
- разширяване обхвата на вътрешния контрол върху качеството на работата на инспекторите.

1.2. Надзор над дейността на ИДЕС:

- промяна в организацията и провеждането на изпитите за придобиване на правоспособност на регистриран одитор с цел осигуряването на по-добра подготовка на кандидатите и облекчаване на достъпа до изпитните процедури;
- въвеждане на система за надзор чрез периодичен преглед върху дейностите по професионалното развитие на регистрираните одитори;
- повишаване на системността и изискванията при надзора върху контрола за гарантиране качеството на професионалната дейност на регистрираните одитори, изпълняващи одиторски ангажменти към предприятия, които не са от обществен интерес.

1.3. Правна рамка на надзорната дейност на КПНРО:

- предложения за изменение и допълнение разпоредбите на действащата законова уредба с оглед натрупаната практика от досегашното прилагане на ЗНФО с цел да се продължи процесът по хармонизиране на българското законодателство с правото на Европейския съюз в тази област;
- изготвяне на нови и актуализиране на действащите вътрешни нормативни актове;
- проучване на международния опит и установените добри практики в надзорната дейност на аналогични регулаторни органи и подготовка за перспективни промени във вътрешната нормативна уредба на комисията, с оглед новите тенденции в одита.

2. Институционално развитие

2.1. Независимост на Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори:

- строго спазване на изискването комисията самостоятелно да планира и осъществява своята дейност в съответствие със законовите си правомощия и отговорности, като се консултира за държавните приоритети и оценката на рисковете със съответните държавни органи и заинтересовани страни;
- осигурените средства за издръжка на комисията да отговарят на заложеното в Директива 2006/43/ЕО изискване финансирането на надзорната дейност да е адекватно,

достатъчно и в съответствие с фундаменталния принцип за независимост, като отговарят на критериите за икономичност, ефикасност и ефективност;

- с новите методологии за осъществяване на надзорна дейност да бъдат съхранени и доразвити предпоставките за независимост на инспекционните екипи и техните ръководители, при повишаване на тяхната отговорност за изпълнението на възложените задачи;

- безкомпромисна реакция при случаи на нарушаване на изискването за конфиденциалност и разкриване на професионална тайна.

2.2. Професионална компетентност на служителите:

- повишаване на изискванията към подбора на новите служители с акцент върху областите на одита и счетоводството;

- повишаване професионалната компетентност на служителите, като в основата на системата за обучение се постави индивидуалното планиране, основано на дефицитите от компетентности;

- стимулиране на служителите за придобиване на професионални сертификати в области, свързани с одита и счетоводството;

- длъжностното израстване на служителите в по-голяма степен да бъде обвързано с техния напредък в усвояването на компетентности.

2.3. Съвременни информационни и комуникационни технологии:

- въвеждане на съвременни информационни технологии при извършване на инспекциите и разследванията;

- изграждане на рисково-базирана система за управление на надзорната дейност;

- създаване на интегрирана база данни за дейността на регистрираните одитори, изпълняващи одиторски ангажименти към предприятия от обществен интерес, както и за предприятията от обществен интерес и техните одитни комитети;

- осигуряване на прозрачност при осъществяване на дейността чрез поддържане на достъпна, полезна и актуална официална страница на КПНРО в интернет.

3. Обществена отговорност

3.1. Взаимодействие с други надзорни и регулаторни органи:

- качествено подобряване на комуникацията с другите надзорни и регулаторни органи, особено с Българската народна банка, Комисията за финансов надзор, Комисията за енергийно и водно регулиране;

- създаване на системни контакти с работодателските организации и особено с асоциациите във финансовия сектор – банки, застрахователи, осигурители, управляващи дружества на фондове;

- популяризиране дейността пред заинтересованите страни чрез публикуване на информация на интернет страницата на комисията и в специализираните национални издания при спазване на законовите изисквания за конфиденциалност.

3.2. Взаимодействие с ИДЕС:

- повишаване доверието на професионалната организация чрез осигуряване на максимална прозрачност за действията и намеренията на комисията, както и единодействие с цел издигане авторитета и признанието на одиторската професия в обществото;

- пълноценно използване на експертния потенциал на професионалната организация и на големите одиторски компании;

- комуникиране с ИДЕС на резултати от надзорната дейност на комисията и съвместно обсъждане на мерки за подобряване на професионалната дейност на регистрираните одитори;

- прилагане на механизъм за обратна връзка с регистрираните одитори относно дейността на комисията.

3.3. Международно признание:

- активно участие в работата на КЕОНО и неговите подгрупи и на МФНОР;
- провеждане на съвместни обучения и/или инспекции, и/или разследвания с други надзорни органи след подписано споразумение с тях;
- участия в международни инициативи (форуми, кръгли маси, конференции и др.), по въпроси, свързани с дейността на регулаторните органи от държавите членки и от трети страни;
- включване в европейски и международни проекти във връзка с дейностите по осъществяване надзор над одиторите и/или регулацията в областта на независимия финансов одит.